

Gorenjski Glas

PETEK, 15. SEPTEMBRA 2023

LETO LXXVI, ŠT. 74, CENA 2,80 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Ukrepi morajo biti premišljeni

V Sokolskem domu v Škofji Loki so strokovnjaki pozvali k nujnosti celostnega pristopa k upravljanju voda ter urejanju prostora, svoj javni poziv pa so poslali tudi predstavnikom države in občin.

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – »Opustošenje, ki so ga povzročile avgustovske poplave, je razkrilo sistemske probleme na področju upravljanja voda. Javne oblasti, občine in država, že vrsto let ignorirajo oziroma zavračajo številna opozorila, pripombe in priporočila strokovnjakov, ki opozarjajo, da je treba pri spopadanju z vedno hujšimi vremenskimi pojavi slediti novim, sonaravnim in trajnostnim praksam, kakršne marsikje v tujini že izvajajo, pri nas pa, žal, še vedno zelo omejeno. V času sanacije škode na objektih in

infrastrukturi je treba nujno začeti razmišljati tudi o gradnji mostov med politiko ter stroko in civilno družbo. Pri tako ključnih vprašanjih, ki zadevajo našo varnost, življenja in našo prihodnost, ne moremo več vztrajati vsak na svojem bregu,« je poudaril Aljoša Petek iz Pravnega centra za varstvo človekovih pravic in okolja.

Predsednica mreže Globalno partnerstvo za vode Slovenije Barbara Čenčur Curk je povedala, da so letošnje poplave odkrile večdesetletno zanemarjanje in sistemske probleme na področju upravljanja voda, kot

tudi urejanja prostora in graditve. Za rešitev tega problema je nujno potrebno takojšnje ukrepanje s poudarkom na celostni obravnavi z interdisciplinarnim povezovanjem na strokovni in medresorskim povezovanjem na politični ravni.

»Rekam je treba vrniti prostor za njihovo normalno delovanje, sicer si ga bodo vedno jemale same. Trajnostno to lahko rešimo zgolj s celovitim pristopom, kar lahko dosežemo le skupaj,« je povedal Igor Zelnik iz Slovenskega društva za zaščito voda.

► 2. stran

Letošnje poplave so nov dokaz, da je rekam treba vrniti prostor za njihovo normalno delovanje, sicer si ga bodo vedno jemale same. / Foto: Primož Pičulin

Več lokalne hrane v javnih zavodih

V Kranju si prizadevajo, da bi javni zavodi v svoje jedilnike vključili čim več lokalno in ekološko pridelane hrane. K temu bo pripomogla tudi večja povezanost lokalnih ponudnikov in javnih zavodov.

SIMON ŠUBIC

Podbrezje – Mestna občina Kranj (MOK) si že dlje časa prizadeva za večjo vključitev ekoloških in lokalno pridelanih živil v prehrano javnih zavodov. S tem namenom je v terek na Kmetiji Matijovc v Podbrezjah organizirala srečanje, na katerem so se lokalni pridelovalci predstavili organizatorjem prehrane in kuharjem v kranjskih javnih zavodih ter njihovim ravnateljem. Obenem so podrobneje predstavili tudi projekt skupnega naročanja živil v kranjskih javnih zavodih, t. i. dinamični nabavni sistem.

► 5. stran

Na srečanju v Podbrezjah se je javnim zavodom predstavilo več kot dvajset pridelovalcev iz Gorenjske, Savinjske doline, Kobarida ... / Foto: Gorazd Kavčič

Prilogi:

Jeseniške novice
Cerklje pod Krvavcem

www.szkranj.si | f Športna zveza Kranj

FESTIVAL ŠPORTA 2023
19.-23. SEPTEMBER
CENTER KRANJA

Medijski pokrovitelj: Gorenjski Glas

<p>AKTUALNO</p> <p>Birokracija duši delo v šolah</p> <p>Na načet ugled učiteljskega poklica, pritiske in pričakovanja družbe so opozorili tudi v aktivno ravnateljev več gorenjskih šol.</p> <p>2</p>	<p>AKTUALNO</p> <p>Posvet o nasilju nad starejšimi</p> <p>Na posvetu, ki ga je gostil minister za solidarno prihodnost Simon Maljevac, so razpravljali o kratkoročnih in dolgoročnih ukrepih za preprečevanje nasilja nad starejšimi.</p> <p>3</p>	<p>ŠPORT</p> <p>Za tujimi hokejisti se letos ne ozirajo</p> <p>Hokejisti Sij Acroni Jesenice se v boj za novo lovoriko v Alpski hokejski ligi in čim boljši rezultat v državnem prvenstvu podajajo samo z domačimi fanti.</p> <p>6</p>	<p>GG+</p> <p>Dom se ustvari znotraj nas</p> <p>Slikar Mihael Dalla Valle, ki je otroštvo in mladost preživel v Lescah in Radovljici, kasneje pa tudi v Vrbnjah, kamor se še vedno redno vrača, že več kot štirideset let živi v Mehiki.</p> <p>16</p>	<p>VREME</p> <p>Danes bo spremenljivo oblačno, popoldne bodo posamezne plohe. Jutri in v nedeljo bo večinoma sončno.</p> <p> 12/24 °C</p> <p>jutri: večinoma sončno</p>
---	--	--	--	--

VSAK PRVI IN TRETJI PETEK V MESECU

Kupon za brezplačni mali oglas

Brezplačen je mali oglas z besedilom do 80 znakov. Ugodnost velja samo za naročnike časopisa Gorenjski glas. Kuponi so veljavni pol leta. Mali oglas brez kupona zaračunavamo po ceniku, z 20 % popusta za naročnike. Kupon ni veljaven za objavo pod šifro ali z navedbo: naslov v oglašnem oddelku. **Brezplačnega malega oglasa ne morejo uveljavljati pravne osebe (tudi s. p.).** Oglase sprejemamo na naslov Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, po telefonu 04/201 42 47 ali po e-pošti malioglas@g-glas.si; za torkovo številko Gorenjskega glasa do petka do 14. ure in za petkovo številko do srede do 14. ure. V malooglasnem oddelku smo vam na razpolago v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. do 15. ure, v sredo od 8. do 16. ure.

MALI OGLAS

september 2/23

Naročam objavo malega oglasa z naslednjim besedilom:

- prodam kupim oddam najmem
 podarim iščem nudim zamenjam

RUBRIKA:

Vsebina:

Tel.: ___ / ___ - ___ - ___

Nečitljivih kuponov
ne objavljamo.

Mobitel: ___ / ___ - ___ - ___

Ime, priimek in naslov naročnika časopisa:

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Magnifico v Radljah ob Dravi

Na festivalu Radljevanje bo v petek, 22. septembra, ob 20. uri v Športni hiši Radlje ob Dravi nastopil legendarni Magnifico, ki je kariero začel pred tridesetimi leti in postal pop ikona slovenske glasbe. Je avtor številnih uspe-

šnic in le malokdo ve, da je Ljubljančan, sin Belokranjke in Srba, napisal tudi pesem Pukni Zoro. Igral je v več celovečernih filmih, razprodal je Arena Stožice, sodeloval z mnogimi znanimi glasbenimi imeni in izdal več albumov z uspešnicami, kot so: Tivoli, Hir aj kam, hir aj go, Giv mi mani, Zum zum, Cici Mici, Pegica, Kuku Lele ... Čeprav je z Gorenjskega do Radelj ob Dravi dobri dve uri vožnje v eno smer oziroma okoli stodvajset kilometrov, pravih oboževalcev Magnifica to ne bo ustavilo, da se ne bi odpravili tja. Če si koncert želite ogledati, bomo enemu naročniku Gorenjskega glasa podarili štiri vstopnice ali dvema po dve vstopnici. Za sodelovanje v žrebanju nam do torka, 19. septembra, na kotiček@g-glas.si napišite, kateri je vaš najljubši Magnificov hit ter koliko ljudi bi šlo na koncert – napišite, ali želite dve ali štiri vstopnice. Prosimo, da sodelujete samo tisti, ki se koncerta res nameravate udeležiti.

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme JAN FRANČ z Brezj.

Birokracija duši delo v šolah

V aktivu ravnateljev, ki poleg kranjskih šol in vrtcev združuje tudi šole v Cerkljah, Naklem, Šenčurju, Preddvoru in Tržiču, opozarjajo na številne težave, s katerimi se v zadnjem času soočajo pri svojem delu, pri čemer v ospredje postavljajo predvsem kadrovsko in prostorsko stisko v šolah.

MATEJA RANT

Kranj – Potem ko so na načrt ugled učiteljskega poklica, pritiske zunanjih deležnikov in pričakovanja družbe v pismu opozorili ravnateljki nekaterih ljubljanskih šol, so se jih odločili podpreti tudi v aktivu ravnateljev več gorenjskih šol. Našteto namreč skupaj s številnimi pravnimi normami in predpisi, ki urejajo področje šolstva, hromi delo v šolah. »Ob vsem tem pa se v našem aktivu vse pogosteje pojavlja tudi prostorska stiska v nekaterih kranjskih šolah, kar skupaj s pomanjkanjem kadrov vodi v težave pri izvajanju s strani države predpisanega in plačanega programa,« je opozoril vodja aktiva Pavel Srečnik.

Za rešitev prostorskih težav jim po besedah Srečnika večkrat predlagajo recimo pouk z zamikom ali v izmenah. »Pri tem pozabljajo, da je to vezano tudi na šolske prevoze, zaposlene v kuhinji in druge kadre, ki bi morali biti poleg učiteljev prisotni v šolah. Tega kadra že zdaj primanjkuje, tako da si težko predstavljam, da bodo pripravljene delati še v popoldanskem času.« Zaradi pomanjkanja voznikov vse težje izpeljejo tudi šolske ekskurzije, saj jim veliki prevozniki ne morejo več zagotoviti prevozov. »Po drugi strani pa je vse več ponudnikov, ki v šoli prepoznajo tržno nišo – vsi bi radi v šolah predavali, prodajali ...« Prav tako jim določene informacijske rešitve, ki jih ta čas uporabljajo v slovenskih šolah, zagotavljajo zasebna podjetja. Srečnik je prepričan, da bi tudi zaradi

Vodja aktiva ravnateljev Pavel Srečnik / Foto: Mateja Rant

deset razpisov,« je nazoren Srečnik. Najtežje je dobiti učitelje za matematiko, fiziko in tehniko.

Strinjajo se tudi, da je potreben ponovni razmislek o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja, rezultati katerega bi postali delno merilo za vpis v srednjo šolo.

srednjo šolo, pa bodo učenci dodatno motivirani in bodo nacionalno preverjanje vzeli tudi bolj resno.«

Medtem ko so se ljubljanski ravnatelji zavzeli še za omejitve vpliva in vmešavanja staršev v strokovno delo ter ukinitve anonimnih prijav na inšpektorat,

»Vsi opažamo, da se očne v zadnjem času, tudi pod pritiskom staršev, zvišujejo, zato je to lahko dobra povratna informacija o dejanskem znanju. Če se bo rezultat deloma upošteval pri vpisu v

Zaradi pomanjkanja voznikov vse težje izpeljejo tudi šolske ekskurzije, saj jim veliki prevozniki ne morejo več zagotoviti prevozov. »Po drugi strani pa je vse več ponudnikov, ki v šoli prepoznajo tržno nišo – vsi bi radi v šolah predavali, prodajali ...«

pa Srečnik meni, da je anonimnost prijav vseeno treba zagotavljati, si pa želi, da bi se starši prej kot na inšpektorat, na katerega se danes obračajo tudi s povsem banalnimi pritožbami, najprej obrnili na učitelja ali razrednika in poskušali najprej na ta način iskati rešitev. »Vsi imamo namreč isti cilj: usposobiti otroka za samostojnost, odgovornost, vztrajnost. Zato bi si skupaj morali prizadevati za ta cilj, ne da smo na dveh bregovih.« Za to pa je potrebna argumentirana komunikacija z vsemi deležniki, ki lahko prispevajo k razvoju šole, je prepričan. »Pomembno je spoštovanje in zaupanje ter družbeno priznanje in ustrezno vrednotenje pedagoškega dela,« se strinja z ljubljanskimi kolegi.

»Nedavne poplave so pokazale, da nam je na področju upravljanja voda, zlasti obvodnega prostora, kot družbi spodletelo,« je poudaril Igor Zelnik.

Sredini novinarski konferenci so prisluhnili tudi nekateri Ločani, ki stanujejo ob Sori pa tudi v drugih delih občine, ki so jih prizadeli poplava in hudourniki.

Ukrepi morajo biti preiščeni

1. stran

Kot je pojasnil Zelnik, vsak zid, ki ga postavimo v vodotok, na rob vode ali na njen breg, zmanjša kapaciteto rečnega koridorja in pospeši tok vode navzdol. »Kljub temu da vidimo, da je to narobe, še mnogi izjavljajo, da je treba tik ob vodi graditi nove zidove in nasipe. V resnici pa je vodi treba dati prostor, sicer si ga bo vzela sama, kar bo zelo boleče,« je poudaril Igor Zelnik.

Ob tem je krajinska arhitektka Darja Matjašec povedala, da je bil v zadnjih dvajsetih letih pri nas

sistem prostorskega načrtovanja razgrajen. »Gradnja na poplavnih območjih je samo ena izmed negativnih posledic razgradnje, ki pa v času katastrofalnih poplav, kot smo jim bili priča letos avgusta, odraža veliko

zaustaviti, nujno se morajo prevetriti tudi protipoplavni ukrepi, če ti niso načrtovani na način, da se večina visoke vode zadržuje gorvodno od urbaniziranih območij,« je poudarila Darja Matjašec.

Kot je med drugim poudarila predstavnica civilne iniciative Varuhi Sore Urška Kovač Mrak, je edina rešitev v tem, da pri ukrepanju prisluhnemo naravi.

V javnem pozivu, ki so ga številni podpisniki poslali na politične predstavnike države in občin, so nato poudarili pomembnost izvajanja dolgoročnih in vzdržnih sanacijskih ukrepov po poplavah ter ključne korake, ki bi jim ob spopadanju z vedno hujšimi vremenskimi pojavi ob sodelovanju politike, stroke in civilne družbe morali slediti v prihodnje.

O nasilju nad starejšimi

Na posvetu, ki ga je minuli ponedeljek gostil minister za solidarno prihodnost Simon Maljevac, so razpravljali o kratkoročnih in dolgoročnih ukrepih za preprečevanje nasilja nad starejšimi.

ANA ŠUBIC

Ljubljana – Ministrstvo za solidarno prihodnost je minuli ponedeljek v luči nedavnih dogodkov v Domu starejših občanov (DSO) Trebnje, kjer se je dijakinja na počitniškem delu izživljala nad oskrbovancema, pripravilo posvet na temo zaščite starejših pred nasiljem. Dogovorili so se, da bodo v okviru kratkoročnih ukrepov vzpostavili bazo izobraževalnih vsebin za zaposlene s poudarkom na prepoznavanju in preprečevanju nasilja. Dolgoročno pa bodo oblikovali strategijo in akcijski načrt za preprečevanje nasilja ter naslovili kadrovske problematiko na socialnovarstvenem področju. Predstavnica društva Srebrna nit Darinka Klemenc je ob tem opozorila, da je treba poleg fizičnega nasilja v obzir vzeti tudi ekonomsko in spolno nasilje nad starejšimi.

»Problematiko nasilja moramo vedno naslavljaati z vso resnostjo in razumevanjem njene kompleksnosti,« je povedal minister za solidarno prihodnost Simon Maljevac in poudaril, da nasilni dogodek v DSO Trebnje ne odraža splošnega stanja v domovih. Skupaj s sodelavci je na posvetu poudaril, da aktualna zakonodaja zadostno ureja področje preprečevanja nasilja,

Minister Simon Maljevac: »Problematiko nasilja moramo vedno naslavljaati z vso resnostjo in razumevanjem njene kompleksnosti.« / Foto: arhiv CG/Primož Pičulin

da pa nas čaka skupno delo na terenu. »Nasilje prinaša stigmato, marsikdo si ne upa spregovoriti, zato načrtujemo ukrepe predvsem v smeri ozaveščanja in izobraževanja,« je napovedal Maljevac.

Ključna izobrazba mladih

Valerija Lekić Poljšak in Denis Sahernik iz Skupnosti socialnovarstvenih zavodov Slovenije sta poudarila, da mora država okrepiti kadrovske normative, zagotoviti enak standard nadzora za vse in ukrepati

za podporo starejšim tako v institucijah kot izven njih. Mirjana Česen, predstavnica Skupnosti varstvenodelovnih centrov Slovenije, je dodala, da so vsi akterji, ko opazijo nasilje, dolžni ukrepati – in to tudi storijo. Kljub ukrepom pa velik problem opaža v vrnitvi žrtev v ogrožajoče okolje.

V boju proti nasilju nad starejšimi je ključna tudi izobrazba mladih, so si bili enotni razpravljavci. Po besedah Ane Ramovš iz Inštituta Antona Trstenjaka moramo v izobraževalne

processe vključiti vzgajanje z empatijo, spoštovanjem in razumevanjem procesa staranja. Monika Ažman in Draga Štromajer iz Zbornice zdravstvene in babiške nege pa sta opozorili na pomanjkanje strokovnjakov, ki bi bili z znanjem popolnoma oprejeni za pogovor po prijavi zlorabe s strani žrtve ali osebe, ki je nasilje zaznala. Dodali sta, da mora uvajanje pripravnikov, dijakov, študentov in vseh drugih v delo v socialnovarstvenih zavodih postati del osnovnih nalog zaposlenih.

K

KOMENTAR
SUZANA P. KOVAČIČ

Viralno? Ne, resnično

Pred nedavnim je dijakinja med opravljanjem počitniškega dela v enem od domov starejših občanov fizično obračunala s starejšo stanovalko, jo vlekla za nos in lase, pred stanovalcem v invalidskem vozičku pa posmehljivo plesala. Posnetek je, še mladoletna, objavila na družbenem omrežju. Kot da bi se to dogajalo v nekem vzporednem viralnem svetu, ki nima stika z otipljivo resničnostjo. In posledice je bilo ob tej objavi, a že samo eden bi bil preveč.

Ne vem, kaj se je dekletu motalo po glavi, da je names-to mladostne pozitivne naravnosti, ki bi prinesla veselje in smeh, starejšega prizadela. Žal ne poznam odgovora na vprašanja, ali si je to počitniško delo sploh sama izbrala, kako je bila vodena, je bila prepoznana kot ustrezna mlada (po)moč. Čeprav ne gre posploševati, pa me vendarle skrbi, kam se v naši družbi izgubljajo empatija, medosebni odnosi, spoštovanje in še mnogo drugih moralno-etičnih standardov, zato je tudi njej treba pomagati, da bo uvidela svoje ravnanje in da bodo naprej vlekli dobri zgledi.

Dostojanstvo je beseda z močno sporočilno vrednostjo, izkazovanje dostojanstva sočloveku še posebej. Hudo mi je, ko sem na posnetku videla starejšo gospo v socialnovarstvenem zavodu ležati v postelji samo v majici in plenici. Teško me

bo prepričal kakršenkoli argument, da je tako prav.

Nasilje v različnih izrazih se dogaja, a še vedno pogosto iz različnih vzrokov ostaja skrito. »Starejši namreč o tem, da doživljajo nasilje s strani lastnih otrok, vnukov, drugih sorodnikov ali pa s strani negovalcev, zaposlenih v zdravstvu in socialnem varstvu, zelo težko spregovorijo. Strah, nemoč, sram preprečujejo, da bi o svoji stiski spregovorili z osebami ali organizacijami, ki jim lahko pomagajo. Bojijo se, da bi razkritje nasilja še povečalo njihovo ogroženost, odvisnost, jih pripeljalo v še večjo stisko,« so ne tako dolgo nazaj opozorili v delovni skupini za nenasilje v zdravstveni negi. Iskreno upam, da tega ni veliko. Je pa o tem treba zagotovo govoriti, da bomo kot družba boljši. Na ministrstvu za solidarno prihodnost so napovedali več izobraževalnih vsebin za zaposlene s poudarkom na prepoznavanju in preprečevanju nasilja. Ključna je tudi izobrazba mladih. Dolgoročno pa bodo oblikovali strategijo in akcijski načrt za preprečevanje nasilja ter naslovili kadrovske problematiko na socialnovarstvenem področju. Kadrov primanjkuje, čeprav gre za poklice sedanjosti in prihodnosti. Če bi bili ti poklici dovolj cenjeni in ovrednoteni, bi se zanje lažje odločali tisti, ki imajo veliko srce tudi do dela s starejšimi. Kajti jesen življenja bi morala biti za vsakogar resnično lepa, polna, dostojanstvena.

Višje položnice za elektriko

Vlada je že spomladi podaljšala regulacijo cen elektrike do konca leta, konec avgusta pa se je izteklo polovično znižanje prispevka za obnovljive vire energije, zaradi česar bodo oktobrske položnice višje.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – Končni odjemalci električne energije so tudi zavezanici za plačevanje prispevka za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije iz obnovljivih virov energije ter v sproizvodnji z visokim izkoristkom. Vrednost prispevkov, ki jih plačujejo končni odjemalci, je odvisna od moči in napetostne ravni prevzemnega mesta, kategorije odjemalca in in namena porabe energije ter se obračuna na kilovat obračunske moči odjemalca pri mesečni položnici. Prispevek je bil od 1. septembra lani za eno leto znižan za petdeset odstotkov in je tako do konca avgusta letos za gospodinjske odjemalce znašal 0,36948 (brez DDV) evra na kilovat mesečno.

Obetajo se višje položnice za elektriko. Fotografija je simbolična. / Foto: Tina Dokl

Znižanje je lani vlada sprejela kot enega od ukrepov pri regulaciji drobnoprodajnih cen električne energije, s katerimi je želela ublažiti energetsko draginjo. Regulacijo

cen, ki je bila prav tako predvidena do 1. septembra, je že spomladi podaljšala, ne pa tudi polovičnega znižanja prispevka za obnovljive vire energije, zaradi česar bo

oktobrska položnica za gospodinjstva nekoliko dražja.

Za koliko, so že pred dnevi za STA izračunali na ministrstvu za okolje, podnebje in energijo. Za ponazoritev so vzeli gospodinjstvo, ki živi v stanovanju in ima obračunsko moč sedem kilovатов. Skupaj z davkom na dodano vrednost bodo z oktobrom na mesečni ravni plačali 3,14 evra več. Pri gospodinjstvih, ki živijo v hišah, pa bo razlika še za približno evro večja.

Če vlada ne bo sprejela novih ukrepov oz. podaljšala regulacije cen električne energije, se nova občutnejša podražitev obeta z novim letom. Spomladi bo v veljavo stopil tudi nov način obračunavanja omrežnine, ki prinaša pet blokov z različno tarifno postavko.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Urška Peternel, Simon Šubic

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertonec, Alenka Brun, Ana Jagodic Dolžan, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Maša Likosar, Klara Mrak, Urška Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič

stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Cveto Zaplotnik, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, Ilovar Stritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 17.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: torek 2,50 EUR, petek 2,80 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Živina se napaja tudi v kalih

V Triglavskem narodnem parku to jesen zaključujejo obnovo sedemnajstih kalov, štirih na primorski in trinajstih na gorenjski strani parka, s katerimi bodo zagotovili boljšo stalnost vode na planinah, obenem pa tudi izboljšali pogoje za življenje dvoživk.

MARJANA AHAČIČ

Rudno polje – Kali so plitve kotanje v kraških tleh, ki imajo dno prekrito z neprepustno plastjo, zato se v njih zbira deževnica.

– krastača, zelena rega in veliki pupek.

Kot je poudarila Tatjana Grilc, kmetijska svetovalka Kmetijsko-gozdarskega zavoda Kranj, je kmetijstvo na planinah in pašnikih še po-

poudaril, da so zelo zadovoljni z obnovo. »Na naši planini se pase okoli 115 glav živine in v zadnjih letih vidimo, da je poleti vode vse manj. Zato smo bili zelo veseli, da smo lahko v projektu VrH

»Visokogorski svet in varovano območje zahteva še posebno veliko sodelovanja pri uresničevanju naravovarstvenih ukrepov na terenu, zato se ob tej priložnosti še posebej zahvaljujem vsem sodelujočim – partnerjem projekta, lastnikom zemljišč, agrarnim in pašnim skupnostim, izvajalcem in strokovnim sodelavcem. Le s sodelovanjem lahko dosegamo konkretne rezultate za varstvo narave.«

»Na naši planini se pase okoli 115 glav živine in v zadnjih letih vidimo, da je poleti vode vse manj. Zato smo bili zelo veseli, da smo lahko obnovili tudi enega od svojih kalov.«

Vrednost obnove vseh kalov je 400 tisoč evrov, so še pojasnili na Triglavskem narodnem parku. Obnova posameznega kala traja od 10 do 14 dni, pri čemer sodelujejo strokovnjaki različnih strok, tudi arheologi, ki opravijo podroben pregled lokacij zaradi morebitnih arheoloških ostalin, in biologi, ki pred začetkom del izvedejo varovalne ukrepe za dvoživke: tiste, ki so že v kalu, izlovijo, prenesejo na varno in jih po končanih delih vrnejo v obnovljeni kal, preostalih pa v času del omejijo dostop.

Obnovljeni kal na planini Konjščica, za katerega skrbi Agrarna skupnost Srednja vas iz Bohinja / Foto: Vesna Stanič, TNP

Nekateri so nastali naravno, druge so izkopalji ljudje, večinoma pa so se uporabljali za napajanje živine na pašnikih. Danes so zelo pomembni tudi zaradi ohranjanja biotske raznovrstnosti, saj so življenjski prostor številnih, tudi ogroženih živalskih vrst, med njimi nekaterih dvoživk, ki se v njih razmnožujejo

sebej odvisno od povezanosti z naravo.

Za obnovljeni kal Zlate vode na planini Konjščica bo skrbela Agrarna skupnost Srednja vas v Bohinju, ki je na tej planini lastnica zemljišč in je s svojim znanjem in izkušnjami sodelovala tudi pri izvedbi obnove. Predsednik agrarne skupnosti Janko Cvetek je

Julijcev obnovili tudi enega od svojih kalov.«

Andrej Arih, vodja večletnega in široko zastavljenega projekta Triglavskega narodnega parka VrH Julijcev, ob tem poudari pomen partnerstva varstva narave, kmetijstva, gozdarstva, planinstva in turizma za ohranjanje narave edinega slovenskega nacionalnega parka.

Nove javne sanitarije na avtobusni postaji

MARJANA AHAČIČ

Radovljica – Občina Radovljica bo na radovljiški avtobusni postaji do konca leta uredila javne sanitarije. Župan Ciril Globočnik je ta teden z izbranim izvajalcem že podpisal pogodbo za 138 tisoč evrov vredno investicijo.

predprostor bodo nameščena nihajna vrata, povezana s plačilnim avtomatom,« so pojasnili.

Pri tem dodajajo, da bodo nove javne sanitarije na avtobusni postaji – doslej so bile uporabnikom na voljo le v starem mestnem jedru, v stavbi Radovljiške graščine

Nove javne sanitarije bodo do konca leta urejene v sedanji pasaži ob čakalnici.

Kot so sporočili z radovljiške občinske uprave, bodo javne sanitarije urejene v sedanji pasaži ob čakalnici. »Obsegale bodo kabine z enim moškim in dvema ženskima straniščema, stranišče za invalide, v katerem bo tudi previjalna miza, in servisni prostor. Urejene bodo tako, da bodo dostopne tudi invalidom. Na vstopu v

– dobrodošle tako za domačine kot turiste, saj so obstoječe javne sanitarije na tem mestu že dalj časa zaprte.

Občina je sicer namreč za namen ureditve sanitarij na avtobusni postaji v središču mesta od lastnika postajnega objekta, podjetja Arriva, spomladi pridobila brezplačno stavbno pravico za obdobje 25 let.

Investicija v kranjskogorsko policijsko postajo

NIKA TOPORIŠ

Ljubljana – Vlada Republike Slovenije je sprejela odločitev, da vključi nov projekt v aktualni Načrt razvojnih programov za obdobje 2023–2026. Gre za projekt, ki se osredotoča na celovito energetske prenovi Policijske postaje Kranjska Gora.

Predmet naložbe je izvedba celovite energetske sanacije javne stavbe Policijske

postaje Kranjska Gora. Kot posledice izvedenih investicijskih ukrepov pričakujejo izboljšanje javne infrastrukture, zmanjšanje porabe energije in s tem povezanih stroškov, ohranjanje vrednosti nepremičnine, izboljšanje delovnega okolja za zaposlene in obiskovalce ter zmanjšanje izpustov škodljivih emisij v okolje. Ocenjena vrednost naložbe za leto 2023 znaša 752.421,07 evra.

Javna razprava o parkiranju

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije, Inštitut za politike prostora in Ljubljanski urbanistični zavod organizira tretjo javno razpravo o parkirni politiki v Škofji Loki. »Skupaj z Občino Škofja Loka pripravljamo parkirno politiko. Na prvih dveh javnih razpravah

ste nam povedali, kje so težave in na kakšen način bi si jih želeli reševati. Na podlagi mnenj in podatkov smo pripravili predlog parkirnih ukrepov, ki bi vam ga želeli predstaviti in slišati vaše mnenje ter dodatne predloge,« pravijo in v ponedeljek, 18. septembra, ob 17. uri vabijo v veliko sejno sobo na Upravni enoti Škofja Loka (Poljanska 2).

SOKOLSKI DOM ŠKOFJA LOKA

Koncertni
Kristalni
abonma

Otroški
glasbeni
abonma

VPIS ABONMAJEV 2023/24

Dosedanji abonenti: od 12. do 17. 9. 2023

Novi abonenti: od 19. 9. do 1. 10. 2023

www.sokolskidom.si

Več lokalne hrane v javnih zavodih

1. stran

»Projekt skupnega naročanja živil v javnih zavodih je eden najpomembnejših projektov Mestne občine Kranj, saj s tem ne podpiramo le lokalnih pridelovalcev in posredno lokalne pridelave, pač pa v jedilnike vrtčevskih in osnovnošolskih otrok ter starostnikov uvajamo bolj zdravo in kakovostno hrano. Zavedamo se še nekaterih pomanjkljivosti na tem področju, a jih s skupnimi močmi in znanjem poskušamo sproti reševati, saj želimo, da bi bil dinamični nabavni sistem (DNS) čim bolj uporabnikom prijazen in bi vanj vstopilo še več lokalnih pridelovalcev in javnih zavodov. Digitalne rešitve že zdaj lajšajo prej precej bolj zapletene postopke in z zadovoljstvom ugotavljamo, da se trend povečevanja dobavljenosti in pripravljene lokalne hrane povečuje. Smo pa vsebine projekta vključili v projekt LAS Lokalno Gor, kjer z vodilnim partnerjem RAGOR pozitivni 'virus' povečanja lokalne samooskrbe širimo tudi na Zgornjo Gorenjsko,« je ob tej priložnosti povedal Matjaž Rakovec.

Projekt v sodelovanju s partnerji (GZS – Zbornica kmetijskih in živalskih podjetij, Kmetijsko-gozdarska zbornica ter podjetji Praetor in Smartconsult) poteka že od leta 2020, v letu 2021 je v sistem dinamičnega nabavnega sistema javnega naročanja vstopilo prvih pet javnih zavodov iz Kranja, Šenčurja in Cerkelja, do leta 2024 pa bo živela na ta način naročalo devet zavodov: Kranjski vrtci, osnovne šole Simona Jenka, Janeza Puharja, Jakoba Aljaža, Matija Čopa, Orehek, Predoslje in Šenčur ter Biotehnični center Naklo.

Za preteklo leto so na podlagi ankete med javnimi zavodi, vključenimi v dinamični nabavni sistem, izvedli

Smiljana Vončina Slavec, vodja projektne skupine za povečanje lokalne samooskrbe v mestni občini Kranj

Foto: Gorazd Kavčič

analizo javnih naročil živil v javnih zavodih na območju MOK. Kot je povedala Smiljana Vončina Slavec, vodja projektne skupine za povečanje lokalne samooskrbe, je na anketo odgovorilo pet zavodov. Iz njihovih odgovorov je razvidno, da ti letno v okviru javnega naročila nabavijo 126 ton živil, v okviru izločenih sklopov pa 36 ton. »Konec leta bo v sistem vključenih devet zavodov, kar pomeni približno 250 ton živil v okviru javnega naroča-

predvsem višje cene lokalnih, zlasti ekoloških pridelkov, cene obrokov pa tudi ne sledijo podražitvam. Poleg tega se lokalni ponudniki ne prijavljajo na javna naročila, kar pripisujejo predvsem zapletenim postopkom in preslabi organiziranosti lokalnih ponudnikov, ki zato težko konkurirajo velikim ponudnikom. Javni zavodi ob tem priznavajo, da tudi povpraševanje ni usklajeno, zato kmetje ne morejo pripravljati stalne ponudbe.

Javni zavodi kot ovire pri vključevanju lokalne prehrane v jedilnike navajajo predvsem višje cene lokalnih, zlasti ekoloških pridelkov, cene obrokov pa tudi ne sledijo podražitvam.

nja in okoli 70 ton v izločenih sklopih,« je povedala. V okviru javnega naročila delež dobavljenosti in pripravljene lokalne hrane javnim zavodom znaša 44 odstotkov, v izločenih sklopih pa okoli 80 odstotkov. »Te številke so sicer nekoliko vprašljive, ker nismo dovolj natančno definirali, kaj se šteje za lokalno. Te dileme bomo morali še razrešiti,« je opozorila Smiljana Vončina Slavec.

Javni zavodi kot ovire pri vključevanju lokalne prehrane v jedilnike navajajo

Pripravili so tudi nekaj predlogov rešitev, med drugim bolj natančna merila, ki bodo poudarjala kakovost in bodo v korist lokalnim pridelovalcem in pridelovalcem, možnost združenih oziroma usklajenih ponudb lokalnih pridelovalcev, da se poenostavi administracija in logistika oskrbe ter vzpostavi večja povezanost med javnimi zavodi in lokalnimi ponudniki. Prav slednjemu je bilo namenjeno tokratno srečanje, je poudarila Smiljana Vončina Slavec.

Še vedno zbirajo sredstva

ALEŠ SENOŽETNIK

Kamnik – Do prvih dni septembra se je na transakcijskem računu, ki ga ima Občina Kamnik odprtega pri Župnijski karitas Stranje, nabralo že okoli 80.000

evrov sredstev za prizadete v poplavih. Denar bo namenjen izključno fizičnim osebam, ki so v poplavih utrpeli škodo, razdeljevala pa ga bo posebna humanitarna komisija na podlagi razdelilnika. Denarna sredstva sicer

še vedno zbirajo na TRR: SI56 0231 2009 2388 532 (sklic: 2023, namen: Poplave Kamnik).

Občina Kamnik je sicer prejela tudi za 101.000 evrov donacij. Sto tisočakov je prispevala banka NLB, tisoč evrov pa Občina Brezovica. Sredstva bodo namenjena za obnovo in urejanje vodotokov ter protipoplavno zaščito.

Občina Kamnik je prejela tudi za 101.000 evrov donacij. Sto tisočakov je prispevala banka NLB, tisoč evrov pa Občina Brezovica.

Nakazila finančne pomoči

V ponedeljek sta Rdeči križ Slovenije in Slovenska karitas razdelila sredstva, ki jih je vlada namenila za pomoč po neurjih, v sredo sta začela izplačevati finančno pomoč prizadetim v poplavih.

ANA JAGODIČ DOŽAN

Ljubljana – Vlada je za pomoč po neurjih, ki so pustila posledice med 12. julijem in 2. avgustom, namenila 1,1 milijona evrov. Za sprejem in obravnavo vlog je pooblastila Rdeči križ Slovenije, Slovensko karitas in Evangeličansko humanitarno organizacijo Podpornica. Vse tri organizacije so jih prejele 970. Kot so pojasnili v prvih dveh, je znesek škodnih zahtevkov presegel odobrena sredstva, zato so morali dodelitev finančne pomoči ustrezno prilagoditi oziroma vse zneske sorazmerno znižati, o čemer so tudi obvestili upravičence. Razdelitev sredstev je sicer potekala po vnaprej določenih kriterijih, pri določanju višine za posameznega prosilca so upoštevali stopnjo škode (popolnoma uničena stanovanja ali hiše; poškodovane strehe,

ostrejša in prizadeti stanovanjski prostori; zaliti kletni prostori, poškodovana infrastruktura ...).

Za tiste, ki so utrpeli škodo v vodni ujmi, je vlada namenila 10 milijonov evrov. Vloge sta zbirala Rdeči križ in Slovenska karitas, prejela sta jih skupno približno 8500, obseg škode, ki so jo prijavili prizadeti v poplavih, pa je bil nižji od prvotno ocenjene, zato so zneska pomoči za prvo in drugo stopnjo škode sorazmerno povečali, kar je, kot so dodali ob tem, terjalo dodatno delo in usklajevanje. Za prvo stopnjo (trajno uničena hiša ali stanovanje) izplačilo znaša 4521,28 evra, za drugo stopnjo škode (poplavljeni stanovanjske etaže) pa 2260,64 evra. Tretja stopnja škode (poplavljeni kletni prostori) je ostala nespremenjena (500 evrov).

Finančno pomoč prizadetim v poplavih so

začeli nakazovati v sredo, ko je Rdeči križ sredstva razdelil med prvih 3926 upravičencev: 61 gospodinjstev jih bo prejelo za prvo stopnjo škode, 1363 upravičencev za drugo stopnjo, 2502 gospodinjstvi pa za tretjo.

Karitas bo finančno pomoč vlade nakazal 4106 upravičencem: 62 gospodinjstvom za prvo stopnjo škode, 1533 upravičencem bo prejelo nakazilo za drugo stopnjo, 2511 za tretjo stopnjo škode.

Na Rdečem križu so ob začetku izplačevanja finančne pomoči vzpostavili klicni center, v katerem nudijo dodatne informacije in pojasnila. Deluje od ponedeljka do petka med 10. in 16. uro na številki 031 500 900.

Na vprašanja upravičencev odgovarjajo tudi na Slovenski karitas, in sicer v koordinacijskem centru, ki ima številko 051 555 557, ter po elektronski pošti poplave@karitas.si.

EU PROJEKT, MOJ PROJEKT 2023

Občina Trzič in Center za trajnostni razvoj podeželja Kranj vabita na predstavitev projekta RANE EKRANA

Kdaj: Trzič, 22. september 2023, od 9.00 do 18.30
Kje: atrij Občine Trzič (Trg svobode 18, Trzič)

Program – dopoldanski del:

9.00–10.30: ZELIŠČNI KOTIČEK

Predstavitev projekta RANE EKRANA in programa ŽIVO – življenjske veščine odraščanja, s praktično delavnico za otroke in mladino na temo zelišč. Program je namenjen ozaveščanju in preprečevanju digitalne zasvojenosti in odvisnosti (Vlasta Juršak in Branko Toplak).

10.30–12.00: POGOVOR: Opolnomočenje otrok in mladine za digitalno kompetenco

Program – popoldanski del:

17.00–18.30: ROKODELSKA USTVARJALNICA – POLSTENJE Z VOLNO

Predstavitev projekta RANE EKRANA in programa ŽIVO – življenjske veščine odraščanja, s praktično rokodelsko delavnico polstenja z domačo volno za otroke in mladino. Program je namenjen ozaveščanju in preprečevanju digitalne zasvojenosti in odvisnosti (Katka Žbogar).

10.00–18.30: ULIČNA FOTOGRAFSKA RAZSTAVA Mladinskega centra BLOK z naslovom Brezosebno. Razstava je namenjena ozaveščanju o pasteh prekomerne rabe interneta in preprečevanju digitalne zasvojenosti in odvisnosti otrok in mladine.

Udeležba je brezplačna. Prisrčno vabljeni!

Več o projektu: <https://www.ctrp-kranj.si/project/rane-ekrana/>

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Projekt sofinancirata
Republika Slovenija in
Evropska unija –
Evropski sklad
za regionalni razvoj.

Za tujimi hokejisti se letos ne ozirajo

S prvimi tekmami državnega prvenstva se je ta teden začela nova hokejska sezona, hokejisti Sij Acroni Jesenice pa se v boj za novo lovoriko v Alpski hokejski ligi in čim boljši rezultat v domačem prvenstvu podajajo z domačimi fanti, saj imajo ekipo sestavljeno iz izkušenih in mladih hokejistov.

VILMA STANOVNIK

Jesenice, Kranj – Minuli torek se je s prvim krogom začelo novo državno prvenstvo v hokeju na ledu. Ekipe Sij Acroni Jesenice se je odpravila v Maribor in zanesljivo slavila s 7 : 0.

Še pred odhodom so pripravili novinarsko konferenco in na njej predstavili načrte za sezono, ki se z Alpsko hokejsko ligo začne jutri. Za uvod bo v Športnem parku Podmežakla med 14. in 18. uro potekal ulični hokejski turnir, ob 19. uri pa se bo članska ekipa Sij Acroni Jesenice pomerila z novinci v ligi, moštvom iz Celja.

Skrb za mlade

»Na Jesenicah je v vseh strategijah hokej šport številka ena, glede na uspehe v Alpski hokejski ligi v minulih letih pa smo to na občinski upravi zapisali z zlatimi črkami. Res je jeseniški hokej primerljiv s črto

EKG-ja, saj imamo vzpone in padce, vendar me veseli, da črta kaže stanje zdravega športnika. Klub ima temelje in poslanstvo, da se skrbi za mlade in daje možnost za njihov napredek in razvoj. To je poslanstvo, staro več kot 75 let,« je poudaril predsednik kluba in jeseniški župan Peter Bohinec.

Najboljši ob koncu sezone

»Zadovoljen sem z letošnjo ekipo, naj pa poudarim, da se hokej ne more samo igrati, ampak se mora tekmovali. Zato moramo biti konkurenčni v ligah, v katerih bomo tekmovali. Ker mladi igralci potrebujejo mentorje in vzornike, je v ekipi tudi nekaj starejših in izkušenih fantov. Prepričan sem, da bo ekipa konkurenčna in sezona uspešna. Naš cilj je, da bo ekipa iz mesca v mesec boljša in bomo najboljši hokej igralci prav ob koncu sezone,« je

Trainer Gaber Glavič ima letos v moštvu tako izkušene kot mlade hokejiste. / Foto: Gorazd Kavčič

povedal direktor kluba Anže Pogačar in dodal, da je proračun kluba letos manjši za okoli sto tisoč evrov.

V klubu so se odločili, da v prihajajoči sezoni ne bodo imeli tujcev, ampak zgolj slovenske igralce. »Vrnili

smo nazaj Slovence, ki poznajo okolje in so tu že bili. Poskušali bomo sezono odigrati brez tujcev, glede ostalih Slovencev pa žal nekateri finančno niso dosegljivi, drugi pa nimajo možnosti registracije,« je o tem dejal

Pogačar, ki si želi na tekmah čim bolj polne tribune.

»S pripravljalnimi tekmami sem zadovoljen, imamo ekipo izkušenih in mladih fantov in naše delo je, da naredimo dobro povezavo med vsemi, ki skrbimo za

moštvo. Letos je širina ekipe morda manjša od minule sezone in se nam bo vsaka poškodba še bolj poznala,« je poudaril trener Gaber Glavič, ki z ekipo kot prve nasprotnike v Alpski ligi jutri pričakuje ekipo iz Celja.

»Celjani so se okrepili in mislim, da bo že prva tekma zanimiva,« je povedal Žan Jezovšek, katerega matični klub je prav celjski.

Triglav že premagal Celje

Prvo tekmo državnega prvenstva v novi sezoni je v torek odigrala tudi članska ekipa kranjskega Triglava. Tekma v Celju je bila napeta vse do zadnjih sekund, sledil je podaljšek, nato pa še kazenski strel ter zmaga Triglava s 4 : 3. Ekipa bo nastopala tudi v Mednarodni hokejski ligi.

Pred sezono je glavni trener članskega moštva postal Dejan Varl. Prvi vratar ekipe ostala Tomaž Trelec, v napadu pa je ekipo okrepil Patrik Rajsar.

KRATKE NOVICE

Jubilejni vzpon s kolesi na Blegoš

Hotavlje – Športno društvo Marmor Hotavlje bo to nedeljo, 17. septembra, pripravilo že 25. Vzpon s kolesi na Blegoš, ki bo štel za Veliko nagrado Kras Sežana, Memorial Lojzeta Oblaka, Občinsko prvenstvo občine Gorenja vas - Poljane in bo tudi finalni »puk« sezone Pokala polanskih puklov. Start bo ob 10. uri pred Zadružnim domom na Hotavljah, nato pa bo skoraj 13-kilometrski proga udeležence vodila skozi Sušo in Črni Kal do kočje na Blegošu, kjer bo cilj. Prvič bodo omogočili tudi start za E-kolesa, ki bo 20 minut prej, njihov čas pa ne bo štel za tekmovanje. Kot tudi sporočajo organizatorjem, so predprijave končane, prijave pa sprejemajo na dan tekme med 8. uro in 9.30 na startu.

Škofjeločani sezono začeli s porazom

Škofja Loka – Začela se je nova rokometna sezona v ligi NLB, v kateri izmed gorenjskih ekip znova nastopajo le Škofjeločani, ekipa RD Urbanscape Loka. V 1. krogu so igrali v gosteh in doživeli visok poraz. Krka je bila boljša z 31 : 20, potem ko so varovanci trenerja Gregorja Cvičiča po prvem polčasu zaostajali le za en gol (12 : 11). V 2. krogu jih jutri čaka gostovanje v Kopru.

Košarka na jezeru

VILMA STANOVNIK

Bled – Blejsko jezero bo jutri, v soboto, gostilo enega najbolj edinstvenih košarkarskih dogodkov doslej. Sredi jezera bo namreč postavljeno plavajoče košarkarsko igrišče, ki bo prizorišče Grosbasketovega mednarodnega turnirja 3x3 za mlade.

Organizatorji so se odločili za brezplačne vstopnice, s čimer želijo podpreti in ohranjati trajnostni razvoj destinacije, ki velja za eno bolj zelenih v Evropi. Poleg košarkarskih tekem bodo obiskovalci lahko občudovali legendarni pokal Larry O'Brien, prestižno nagrado, ki se podeljuje prvaku lige NBA. Mladi košarkarski talenti bodo imeli priložnost

trenirati s trenerji lige NBA, pridobivati dragocene izkušnje in širiti svoje košarkarsko znanje.

V sklopu dogodka bo obeleženo partnerstvo Grosbasket z globalno znano znamko Jordan, skupaj s katero predstavljajo košarkarsko supergo Luka 2 Lake Bled.

Udeleženci dogodka bodo lahko v sklopu posebnega prostora preizkusili svoje košarkarske spretnosti in navijaške sposobnosti, na primer izmerili glasnost svojega krika ali pa ravnotežje telesa. Na svoj račun pa bodo prišli tudi ljubitelji videoiger, saj bo na Bledu že mogoče preizkusiti novo igro NBA 2k24, ki prinaša veliko novosti.

V nedeljo gorenjski derbi v Domžalah

Domžale – Po tekmah, ko je naša nogometna reprezentanca najprej s 4 : 2 premagala Severno Irsko, nato pa v gosteh s 4 : 0 reprezentanco San Marina, se ta konec tedna nadaljuje tekmovanje v Prvi ligi Telemach. Na sporedu 8. kroga je gorenjski obračun, saj se bosta v nedeljo z začetkom tekme ob 15. uri v Domžalah pomerili ekipi Kalcer Radomlje in Domžale. Že danes bo zanimivo tudi v Kranju, saj ob 18. uri pri Triglavu gostuje ekipa Ilirija 1911. V 3. SNL – zahod ekipa Šobec Lesce jutri na Žagi gosti Eksist Žiri, ekipa Škofje Loke pa se bo z Izolo pomerila v Gorajtah. Roltek Dob gosti Kočevje, Eltron Šenčur gostuje pri Svobodi, Jesenice pa na Vrhniki. Vse tekme se bodo začeli ob 16.30. Ta konec tedna je na sporedu tudi 4. krog v gorenjski nogometni ligi Das ist Walter. Pari so: Britof : Niko Železniki, Polet : Naklo, Bitnje : Zarica Kranj, Velesovo Cerklje : Preddvor, Kranjska Gora : Sava Kranj in Visoko : Bled - Bohinj Hirter. Vse tekme se bodo začele jutri ob 16.30. Trenutno na lestvici vodi Zarica Kranj.

Kranjske klobase in piva

V Kranju / Glavni trg

PETEK
15
SEPTEMBER
ob 16.00 uri

SOBOTA
16
SEPTEMBER
ob 16.00 uri

www.visitkranj.com

Investicija v pametno tovarno

V družbi Iskra Mehanizmi so predstavili največjo investicijo v digitalizacijo v zgodovini podjetja. Stala je okoli pet milijonov evrov, od tega so pridobili dva milijona evrov nepovratnih sredstev.

ALEŠ SENOŽETNIK

Zgornji Brnik – Projekt digitalizacije, ki so ga v podjetju poimenovali SmartIM – Pametna tovarna Iskra Mehanizmi, je zaradi

spodbudo, brez katere bi za to delo potrebovali kakšni dve leti več,« ocenjuje Toman. Po proizvodnji se tako denimo že vozijo avtonomni AMR roboti, zaposleni pa uporabljajo očala za oboga-

Hlišč, direktorica Zbornice elektronske in elektroindustrije pri GZS. »Prav bi nam prišel center za pametne tovarne, kjer bi lahko velika in tudi srednja in mala podjetja tehnologije najprej

V družbi direktorja podjetja Marjana Pogačnika si je pametno tovarno ogledal tudi predsednik državnega sveta Marko Lotrič. / Foto: Gorazd Kavčič

kompleksnosti razdeljen na 15 podprojektov, ki so jih v Iskri Mehanizmi osnovali v partnerstvu s še štirimi podjetji. Med njimi sta poleg ljubljanskega Pareto AI in Comcoma iz Idrije tudi kranjski Genis in Flexido iz Šenčurja.

»Rdeča nit projekta je, da digitaliziramo vse procese, od nabave, razvoja, prodaje, proizvodnje, logistike, kakovosti, financ, kadrov ...« našteva Jaka Toman, direktor informatike in procesov v podjetju. Družba je trenutno že v fazi implementacije. Projekt so sicer začeli aprila lani, do konca marca pa ga nameravajo tudi do-

»Glavni izziv, s katerim se srečujemo, je, kako uporabiti digitalizacijo, da bo konkurenčnost podjetja zares večja in bodo produkti služili nam, zaposlenim,« pravi direktor Marjan Pogačnik.

končati. Investicija v vrednosti petih milijonov evrov predstavlja največjo v zgodovini družbe, zanjo pa so pridobili tudi dva milijona evrov nepovratnih sredstev preko gospodarskega ministrstva in Sklada za okrevanje in odpornost Evropske unije. »Gre za dobrodošlo

teno realnost, s katerimi si precej olajšajo delo na daljavo, s programskimi rešitvami so precej olajšali tudi druge procese.

»Prav bi nam prišel center za pametne tovarne, kjer bi lahko velika in tudi srednja in mala podjetja tehnologije najprej testirala, preden bi jih uvedla v lastno poslovanje, saj je to tudi finančno precej bolj ugodno,« pravi Andreja Hlišč, direktorica Zbornice elektronske in elektroindustrije pri GZS.

»Glavni izziv, s katerim se srečujemo, je, kako uporabiti digitalizacijo, da bo konkurenčnost podjetja zares večja in bodo produkti služili nam, zaposlenim,« je poudaril direktor podjetja Marjan Pogačnik, ki dodaja, da je danes z visokimi vložki sicer možno skoraj vse, vprašanje pa je, kako to vpliva na konkurenčnost podjetja. Zato so se digitalizacije procesov lotili premišljeno in s fokusom na ekonomičnost podjetja.

Potrebne več povezovanja

Kot še dodaja Pogačnik, je pomoč države več kot dobrodošla, prav tako pa poudarja pomen ostalih partnerjev v konzorciju, s čimer se v Sloveniji lahko »združijo znanje, s katerim lahko naredimo občuten korak naprej«. Tovrstno sodelovanje poudarja tudi Andreja

testirala, preden bi jih uvedla v lastno poslovanje, saj je to tudi finančno precej bolj ugodno,« pravi Hliščeva, ki meni, da je proces di-

gitalizacije pomemben tudi s stališča konkurenčnosti gospodarstva. Z avtomatizacijo in robotizacijo bi bila podjetja manj odvisna od delovne sile, ki je že tako primanjkuje, po drugi strani pa bi potrebovala visoko izobražen kader za implementacijo tovrstnih rešitev.

O pomenu kadrov je spregovoril tudi predsednik Državnega sveta Marko Lotrič. »Naš cilj mora biti, da vzpostavimo izobraževalni sistem, ki bo sledil potrebam gospodarstva, in to v čim krajšem času,« je dejal.

»Pot do pametne tovarne ni enostavna, saj so investicije precejšnje, prav tako je veliko tudi tehnologij, zato podjetja včasih ne vedo, kam vlagati,« poudarja Hliščeva, ki je prepričana, da bo Slovenija na tem področju morala storiti še precej, če želi ohraniti konkurenčnost gospodarstva.

BioCamp na Bledu

Bled – Na Bledu je v začetku tedna potekal tradicionalni Novartisov BioCamp, na katerem je 35 študentov devetih narodnosti razpravljalo o naprednih pristopih pri zdravljenju raka s pomočjo vrhunske znanosti in tehnologij naslednje generacije. V ospredju so bile priložnosti, ki jih na tem področju ponujajo digitalizacija, avtomatizacija in umetna inteligenca. Z dogodkom je Novartis v Sloveniji v trinajstih letih povezal več kot 500 mladih talentov, od katerih jih je do danes zaposlil že več kot petdeset.

Prispevek tujih podjetij

Ljubljana – Podjetja pod tujim nadzorom so v letu 2021 ustvarila 27,3 odstotka vse dodane vrednosti, zaposlovala pa so skoraj 27 odstotkov zaposlenih, kažejo nedavni podatki Statističnega urada. Tujih notranjih podjetij je bilo 7748, kar predstavlja 4,2-odstotni delež. Veliko večino so predstavljala mikropodjetja, velikih je bilo le 1,7 odstotka, ustvarila pa so več kot 57 odstotkov dodane vrednosti vseh tujih podjetij. Največ dodane vrednosti so ustvarila podjetja pod nadzorom Nemčije, Avstrije in Švice.

DOBRO JE VEDETI

Solidarnostni prispevek

CVETO ZAPLOTNIK

Zakon o interventnih ukrepih za odpravo posledic poplav in zemeljskih plazov avgusta 2023 uvaja obvezni solidarnostni prispevek, ki ga bodo za leti 2023 in 2024 plačevale tako fizične kot pravne osebe. Med pravnimi so izjeme le zavezanci, ki se ukvarjajo z nepridobitno dejavnostjo. Za fizične osebe je osnova za obračun prispevka vsota bruto dohodkov, ki se všttevajo v letno odmero dohodnine, vključno z izplačilom dela plače za poslovno uspešnost. Prispevek plačajo tudi od dohodkov, ki so obdavčeni cedularno – najemnine, obresti, dividende in dobiček iz kapitala. Za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, je osnova za obračun prispevka davčna osnova pred uveljavljanjem preteklih izgub in olajšav, enako tudi za pravne osebe.

Za fizične osebe je stopnja za izračun prispevka 0,3 odstotka, za pravne osebe in osebe, ki opravljajo dejavnost, pa 0,8 odstotka.

Prispevka ne plačajo fizične osebe, pri katerih skupna osnova za obračun prispevka od bruto dohodkov, ki se všttevajo v davčno osnovo za odmero dohodnine, in dohodkov iz dejavnosti ne presega 35 odstotkov povprečne plače zaposlenih v Sloveniji za leto 2023 oziroma 2024.

Odmerjeni oziroma obračunani obvezni solidarnostni prispevek se za posamezno leto zmanjša za prispevek delavca oziroma delodajalca, ki ga ta prispeva v Sklad za obnovo Slovenije na podlagi solidarnostne sobote. Zavezancem za plačilo dohodnine bodo obvezni prispevek odmerili v okviru letne odmere dohodnine. Fizičnim osebam, ki opravljajo dejavnost in ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, ter fizičnim osebam, ki so prejele dohodke iz kapitala in najema, ga bodo odmerili z odločbo, pravne osebe pa ga bodo obračunale same v okviru priprave letnega davčnega obračuna.

Postani najbolj občudovani moški v naši firmi!

V podjetju KMAG v ljubljanskem BTC-ju iščemo pravega handymana – skrbnika in vzdrževalca poslovnih objektov, ki:

- ✓ obvlada raznorazna popravila,
- ✓ mu leži urejanje okolice,
- ✓ rad poprime za delo in
- ✓ ve, da ženske obožujejo tipe, ki se vedno znajdejo 😊

Nudimo redno zaposlitev z neto plačo 1.200 EUR, dodatki, regresom in letnim bonusom.

Če te delovno mesto zanima, svojo prijavo z življenjepisom do 30. 9. pošlji na delo@kmag.net!

V treh dneh osem intervencij v gorah

SIMON ŠUBIC

Kranj – Delo se za gorske reševalce kar ne konča. Samo od ponedeljka do srede so na Gorenjskem posredovali v osmih intervencijah.

V ponedeljek je na Blejski koči na Lipanci nenadno obolela oseba. S helikopterjem Slovenske vojske so jo prepeljali v jeseniško bolnišnico. S

V petih intervencijah je sodeloval tudi helikopter Slovenske vojske. / Foto: Tina Dokl

helikopterjem so v dolino pripeljali tudi planinko, ki se je pri sestopu s Kredarice izgubila. Pohodnico, ki se je poškodovala na poti proti Uskovnici, pa so gorski reševalci sami prenesli v dolino.

V torek so prvo intervencijo, tudi s pomočjo vojaškega helikopterja, opravili

na Kredarici, kjer se je poškodovala tuja pohodnica. Sledilo je posredovanje na Konjskem prevalu, od koder so s helikopterjem odpeljali planinko s poškodovanim kolenom. Helikopterski prevoz v bolnišnico je potrebovala tudi tuja planinka, ki se je poškodovala na Planini Konjščica. Na območju Planike pa sta pomoč gorskih

reševalcev potrebovala planinca, ki sta zašla s poti.

V sredo kmalu po polnočju je v Poštarskem domu na Vršiču osebi postalo slabo. Gorski reševalci so jo s terenskim vozilom prepeljali do ceste, kjer so jo prevzeli reševalci Nujne medicinske pomoči Jesenice.

Prijeli osumljenca ropa

Škofja Loka – Škofjeloški policisti so s kriminalistično preiskavo ropa na pešpoti od glavne avtobusne postaje proti Spodnjemu trgu v Škofji Loki 19. avgusta ugotovili, da sta ga izvedli mladoletni osebi. Storilca sta tedaj pretepla dva oškodovanca, nato pa enemu vzela denarnico in zbežala. Eden izmed storilcev je imel za pasom orožje (pištolo). O vseh ugotovitvah bodo obveščali pristojno državno tožilstvo.

SIMON ŠUBIC

Ljubljana – Imenovanje mag. Senada Jušiča za generalnega direktorja policije s polnim mandatom še vedno priteguje pozornost javnosti. Posebna natečajna komisija za izvedbo posebne javnega natečaja za izbiro generalnega direktorja policije je namreč Komisiji za preprečevanje korupcije (KPK) prijavila sum nedovoljenih pritiskov. Natečajna komisija kot pritisk šteje dopis odvetniške pisarne z grožnjo o uvedbi civilnopравниh oziroma kazenskopравниh postopkov, če

člani ugotovijo, da mag. Senad Jušič izpolnjuje vse pogoje za razpisani položaj. Prejela ga je 30. avgusta, torej v času, ko je še tekel postopek ugotavljanja izpolnjevanja pogojev in primernosti prijavljenih kandidatov za razpisani položaj generalnega direktorja policije. Zanj se je poleg Jušiča potegoval še Gorenjec Boštjan Lindav, nekdanji v. d. generalnega direktorja policije, ki je med drugim več let vodil tudi sektor kriminalistične policije Policijske uprave Kranj.

Prijavo, ki jo je predsednik uradniškega sveta in

Osumljenca spolne zlorabe med taborniki priprli

Policija obravnava sum kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost mladoletnih oseb v enem od rodov Zveze tabornikov Slovenije. Sodišče je osumljencu odredilo pripor.

SIMON ŠUBIC

Ljubljana – Iz Zveze tabornikov Slovenije so sporočili, da so pretekli teden prejeli obvestilo o prijavi suma kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost mladoletnih oseb zoper člana vodstva enega izmed rodov. Kot so poudarili, so do razjasnitve okoliščin osebo umaknili iz vseh njenih taborniških aktivnosti in nalog, pogovorili pa so se tudi s starši članov, ki bi lahko bili prizadeti. »Predstavili smo jim smerice za pogovor z otrokom in mladostnikom ob čustveno zahtevnem dogodku. Podprli smo tudi prizadeti rod in jim zagotavljamo potrebno pomoč,« so sporočili.

Prvi takšen primer pri tabornikih

Kot so povedali na novinarski konferenci Zveze tabornikov Slovenije, se s tako problematiko soočajo prvič. Načelnica zveze za odnose z javnostmi Neža M. Slosar je poudarila, da zveza aktivno sodeluje s pristojnimi organi, članom pa so ponudili tudi psihosocialno pomoč oziroma razbremenilne pogovore. V zvezi pojasnjujejo, da imajo vzpostavljeno kontaktno točko pritožbe@taborniki.si, kamor lahko taborniki in njihovi starši sporočajo morebitne odklone in z njimi povezane stiske, ki

V Zvezi tabornikov Slovenije so povedali, da se prvič soočajo s problematiko spolne zlorabe v njihovih vrstah. / Foto: Tina Dokl

jih bodo prednostno obravnavali. »Spolno nedotakljivost nagovarjamo zelo resno, sistematično. Na eni strani imamo strateške dokumente, ki to eksplicitno nagovarjajo, na drugi strani pa usposabljanje za vodnike, ki delajo z mladimi in otroki,« je dejala Slosarjeva.

Sodišče osumljencu odredilo pripor

Na generalni policijski upravi (GPU) so potrdili, da v tej zadevi poteka policijska preiskava zaradi suma kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost. Podrobnosti zaradi varstva podatkov, zaščite žrtve in njene

sekundarne viktimizacije ne razkrivajo. Tako tudi ni znano, ali je domnevnih žrtev več in na katerem območju Slovenije naj bi se spolna zloraba zgodila.

»Policijska preiskava kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost še vedno poteka, saj kriminalisti zbirajo obvestila še o morebitnih drugih kaznivih dejanjih in drugih žrtvah. Zoper osumljeno osebo je bilo odrejeno pridržanje. Privedena je bila k preiskovalni sodnici pristojnega okrožnega sodišča, ki je za osumljeno osebo odredila pripor,« so sicer sporočili iz GPU. Kot so dodali, v primeru prijave

kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost zadevo najpogosteje prevzamejo kriminalisti s sektorja kriminalistične policije pristojne policijske uprave, saj so posebej usposobljeni za tovrstna kazniva dejanja. »Stremimo k temu, da so razgovori opravljeni strokovno in hkrati subtilno ter s posebnim odnosom do žrtve, kajti gre za najhujša kazniva dejanja, kjer je zbiranje obvestil za žrtev izredno obremenjujoče in neprijetno. V nadaljevanju zberemo vsa obvestila in dokaze ter o tem obveščamo pristojnega državnega tožilca,« so še pojasnili na generalni policijski upravi.

Natečajna komisija prijavila sum pritiska

Posebna natečajna komisija za izbiro generalnega direktorja policije je na Komisijo za preprečevanje korupcije prijavila sum nedovoljenih pritiskov. Boštjan Lindav prijavo ocenjuje kot poskus ustrahovanja.

SIMON ŠUBIC

člani ugotovijo, da mag. Senad Jušič izpolnjuje vse pogoje za razpisani položaj. Prejela ga je 30. avgusta, torej v času, ko je še tekel postopek ugotavljanja izpolnjevanja pogojev in primernosti prijavljenih kandidatov za razpisani položaj generalnega direktorja policije. Zanj se je poleg Jušiča potegoval še Gorenjec Boštjan Lindav, nekdanji v. d. generalnega direktorja policije, ki je med drugim več let vodil tudi sektor kriminalistične policije Policijske uprave Kranj.

Prijavo, ki jo je predsednik uradniškega sveta in

posebne natečajne komisije Andrej Verhovnik Marovšek poslal KPK, je v ponedeljek ministrstvo za javno upravo posredovalo tudi medijem, pri čemer je ime Boštjana Lindava zakrilo. V njej je Verhovnik Marovšek zapisal, da se je komisija ves čas postopka izbire generalnega direktorja policije soočala s številnimi medijskimi pritiski, saj so mediji poročali o domnevnem neizpolnjevanju pogoja osmih let delovnih izkušenj na vodstvenih delovnih mestih v javnem sektorju kandidata Senada Jušiča. Kot je navedel, je člane komisije neprijetno

presenetilo pisanje pooblaščenca osebe, ime katere je v dokumentu zakrilo, v času, ko komisija še ni sprejela končne odločitve. V dopisu pooblaščenca je pisalo, »da bo posebna natečajna komisija nosila polno osebno odgovornost za strokovnost in skrbnost odločitve« ter »da kršitev predpisov predstavlja nevestno delo na delovnem mestu«. Omenjena zapisa so člani komisije razumeli kot grožnjo z uvedbo civilnopравниh oziroma kazenskopравниh postopkov, če ugotovijo, da Jušič izpolnjuje vse pogoje. Takšno ravnanje po mnenju komisije

Nekdanji šef policije Boštjan Lindav / Foto: Tina Dokl

predstavlja nedovoljen poskus vplivanja na odločanje v postopku izbire kandidata, kar je nedopustno

Lindav se je v torek odzval na podano prijavo, ki jo je označil za poskus diskreditacije in ustrahovanja s pozicije moči. »Dopis, ki ga je uradniški svet prepoznal kot

poskus nedovoljenega vplivanja na odločitev, je bil posredovan zgolj s ciljem preprečitve nastanka morebitnih škodljivih posledic, kar je ne nazadnje dolžnost odvetnika,« piše v odzivu, ki ga je medijem posredoval Gregor Verbajns, odvetnik Boštjana Lindava.

GG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLLED

Besniška dolina iz zraka

Novi film o besniški dolini prikazuje njene lepote skupaj z naravnimi in kulturnimi znamenitostmi vse od Gorenje Save do Jamnika.

ANA ŠUBIC

Film Besniška dolina iz zraka je nastal pod okriljem Kulturnega društva Jožeta Paplerja Besnica. V dobrih 35 minutah gledalca ponudi številne lepe fotografije in videoposnetke, podprte z zgodovinskimi dejstvi in aktualno vsebino. Film je, kot je poudarila predsednica društva Barbara Mesec Štular, velika pridobitev za kraj in prebivalce. Posnetki, ustvarjeni s pomočjo drona, jim omogočajo, da svoje kraje vidijo z drugačne perspektive – iz zraka – ter v različnih letnih časih in v različnem vremenu. Film so v Besnici premierno predvajali v začetku septembra, še vedno pa je na ogled na YouTube kanalu pod naslovom Besniška dolina iz zraka.

Film je soustvarilo več članov društva, še posebej dejaven pa je Janez Fabijan, ki je bil pobudnik filma, podpisal se je pod scenarij, besedilo

in režijo ter je eden tistih, ki so prispevali fotografije in videoposnetke. Film je nastal v sodelovanju s krajevnima skupnostma Besnica in Podblica, saj se besniška dolina razteza čez obe. V uvodu izvemo, da zgodovinski spomin Besnice in njene doline sega v leto 1002, ko je njeno ozemlje v tedanjem okviru šmartinske prazupnije prešlo pod oblast freisinških škofov. Vas in cerkev v Zgornji Besnici sta prvič omenjeni leta 1291 v urbarju loškega gospostva, še nekoliko prej – leta 1286 – pa se v listinah freisinškega gospostva pojavlja Podblica. Besnica je ime verjetno dobila po istoimenskem potoku, ki ob močnih nalivih hitro naraste in prestopi bregove – torej besni.

Film ponudi pogled iz zraka na dolino s kanjonom Save in predalpsko hribovje: od Šmarjetne gore, Sv. Jošta, Bladovice, Gladkega vrha, Špičastega hriba in druge okoliške hribe vse do

Rovnika, prav tako sta prikazana Bela peč na robu Jelovice in priljubljeno razgledišče Jamnik, znan tudi kot balkon Gorenjske.

Posebnosti doline

Prav tako so v sliki in besedi predstavljeni zaselki v besniški dolini in njene posebnosti. Med njimi je Barbara Mesec Štular posebej omenila slap Šum na potoku Nemiljščica v Zgornji Besnici, ki je z 22 metri najvišji potoški slap v Sloveniji. Nad slapom so ohranjeni ostanki nekdanjih Rimskih toplic, bolj znanih kot besniške toplice. Nastale so ob topleni izviri, ki ga je v Slavi Vojvodine Kranjske omenjal že Janez Vajkard Valvasor, v njih pa so zdravstvene težave lajšali revmatski bolniki. Pred slabimi 70 leti so na termalnem izviru zgradili manjša bazena; danes so vidni le še njihovi ostanki.

Med okoliškimi hribi je poseben Rovnik, ki je

Film gledalcu ponudi čudovite poglede na besniško dolino.

nekakšen kraški osamelec. Na Rovniku in v okolici je možno najti nekatere redke fosile in minerale, sicer pa je tam polno vrtač, kotlin, lukenj in podzemnih jam.

Med bolj znanimi je okoli 30 metrov dolga Bidovčeva jama. Zanimiva je zaradi kapnikov, zaves in ježkov, v njej pa prebiva tudi jamski hrošček, značilen le za to jamo, zato je poimenovan po Besnici (*Anophthalmus Besnikus spec. Nova*). V okolici Nemilj izstopa Jeralova jama, ki jo pogosto obiskujejo jamarji. »Res je čudovita. V njej so tako lepi kapniki, da je primerljiva s Postojnsko jamo,« je dejala Barbara Mesec Štular.

Besniška dolina je znana tudi po sadjarstvu, film pa se posebej dotakne besniške voščence, znane sorte jabolka, ki velja za zaščitni znak Besnice. V preteklosti je bilo v besniških gozdovih veliko oglarjev, dolgo tradicijo ima tudi čebelarstvo. »V filmu

je poslikanih vseh 22 še aktivnih čebelnjakov, sicer pa imamo na šoli v Besnici tudi čebelarški krožek,« je dejala Mesec Štularjeva, sicer tudi vodja besniške šole.

Domačini so povezani

Barbara Mesec Štular je še poudarila, da je besniška dolina zelo prijeten in umirjen kraj, ki ga pokriva gozdovi, ključna pa se ji zdi povezanost med domačini, ki so vselej pripravljeni pomagati drug drugemu. Pomembno se ji zdi, da doline ne spreminjajo, pač pa jo ohranijo takšno, kot je, vključno s tradicijo in naravno dediščino. »Še naprej moramo slediti trajnostnemu razvoju, da bomo poskrbeli za čudovito okolje, ki ga imamo.«

Predsednica Kulturnega društva Jožeta Paplerja Besnica Barbara Mesec Štular in pobudnik filma Janez Fabijan

Ostanki besniških toplic, v katerih so nekoč zdravstvene težave lajšali revmatski bolniki

Kultura

Layerjeva založba objavlja natečaj kratke erotične proze. **Stran 14**

Zanimivosti

V Trziču je na ogled razstava Sloves Pekovih modnih revij. **Stran 15**

Pogovor

Slikar Mihael Dalla Valle se rad vrača v rodno Gorenjsko. **Stran 16**

Od petka do petka

Občine so prijavile za skupno 1,1 milijarde evrov škode, nastale v poplavih 4. avgusta. / Foto: Aleš Senožetnik

Minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar je v telefonskem pogovoru hrvaškega kolega Davorja Božinovića pozval k okrepitvi nadzora nad nezakonitimi prehodi državne meje. / Foto: Primož Pičulin

Zunanja ministrica Tanja Fajon je dejala, da pri ravnanju veleposlanice v Prištini Mince Benedejič niso ugotovili večjih nepravilnosti. / Foto: Gorazd Kavčič

Občine prijavile za več kot milijardo evrov škode

SIMON ŠUBIC

V občinah milijarda evrov škode

Vlada se je v sredo seznanila z informacijo o izhodiščih za predhodni program odprave posledic neposredne škode na stvarih zaradi ujme 4. avgusta. Pripravili so ga na ministrstvu za naravne vire in prostor, nanaša pa se na zagotovitev sredstev predplačila lokalnim skupnostim do višine 40 odstotkov predhodne ocene škode na objektih v lasti občin ali na objektih v lasti oseb javnega prava, katerih ustanovitelj ali soustanovitelj je občina. Zagotovljena bodo tudi sredstva, potrebna za izvedbo geotehničnih ukrepov. Kot so sporočili, je do postavljenega roka prijavo škode podalo 123 občin, predhodna ocena skupne škode pa znaša nekaj manj kot 1,1 milijarde evrov. Vlada je tudi odločila, da se 51 občinam, ki so utrpeli škodo v ujmah med 26. julijem in 3. avgustom, povrnejo upravičeni intervencijski stroški v višini nekaj manj kot 1,5 milijona evrov. Ministrstvu za obrambo oziroma upravi za zaščito in reševanje je naložila, da na podlagi podanih zahtevkov prizadetih občin izplača povračilo upravičenih intervencijskih stroškov

občinam, vendar ne več, kot je ocenjena vrednost. Izplačila bodo šla iz proračunske rezerve. V tej fazi se izplačujejo intervencijski stroški občinam, medtem ko se bo povračilo upravičenih stroškov gasilskih intervencij reševalo ločeno ob pripravi končnega poročila o ukrepanju, so še zapisali v sporočilu po seji vlade.

Brez podpore omejitvi županskih mandatov

Državni svet je v sredo ob obravnavi predloga dopolnitev zakona o lokalnih volitvah, ki ga je v državni zbor vložila Piratska stranka s podporo več kot 5000 volivcev, ocenil, da zakon ni primeren za nadaljnjo obravnavo. Državnemu zboru je predlagal, da predlog dopolnitev zakona, ki omejuje število mandatov županij in županov na največ dva zaporedna mandata, zavrne. S tem se je državni svet pridružil mnenjem Skupnosti občin Slovenije, Združenja občin Slovenije, Združenja mestnih občin Slovenije in vlade, so v sporočilu za javnost zapisali v državnem svetu, zakona pa ne podpira niti vlada. V Piratski stranki so dejali, da interesne skupine županov poskušajo zatreti razpravo o omejevanju županskih mandatov, državni svetniki pa so do sedaj predlog zakona »zgolj

diskreditirali z neutemeljenimi obtožbami o domnevni nedemokratičnosti in neustavnosti«.

Hrvaška naj okrepi nadzor

Minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar je v torek v telefonskem pogovoru hrvaškega notranjega ministra Davorja Božinovića opozoril na veliko število nezakonitih prehodov na slovensko-hrvaški meji, zato mu je predlagal, naj Hrvaška okrepi nadzor. Kot so sporočili z ministrstva, je Poklukar hrvaškega kolega opozoril, da so povečanje števila nezakonitih prehodov meje zaznali predvsem na območju občine Brežice, zato je slovenska policija tam dodatno okretila nadzor. Poklukar je Božinoviću predlagal, naj stori podobno in mu ponudi pomoč slovenske policije pri varovanju zunanje meje Evropske unije. Slovenska policija je sicer v prvih sedmih mesecih letos obravnavala 26.871 nezakonitih prehodov meje, v enakem obdobju lani jih je bilo 10.103. Največ je bilo državljanov Afganistana, ki predstavljajo skoraj petino vseh nezakonitih migrantov, sledijo državljani Maroka, Pakistana, Bangladeša in Rusije. Do konca julija so na območju novomeške policijske uprave zabeležili skoraj

73 odstotkov vseh nedovoljenih prehodov meje. V SDS zato zahtevajo sklic nujne seje odbora državnega zbora za notranje zadeve. Od vlade in notranjega ministrstva pričakuje, da na mejo znova pošlje vojsko, se s Hrvaško dogovori za mešane patrulje in ustavi odstranjevanje ograje na meji.

Pritožbe nad ravnanjem veleposlanice

Pet zaposlenih na slovenskem veleposlaništvu v Prištini veleposlanici Minci Benedejič očita mobing in kršenje zakonodaje, so ta teden poročali mediji. Očitajo ji nenehno nasilno obnašanje, s svojim ravnanjem pa da povzroča materialno in nematerialno škodo ter jim onemogoča normalno življenje in delo, kar lahko njim in njihovim družinam povzroči hude psihofizične posledice. Uslužbenci veleposlaništva trdijo, da z veleposlanico ne morejo več delati, zato napovedujejo tožbo zoper njo in zunanje ministrstvo, če bo ostala na položaju. Ministrica Tanja Fajon je v sredo za RTV Slovenijo povedala, da pri ravnanju veleposlanice niso ugotovili večjih nepravilnosti. Kot je dejala, so bile napake storjene zlasti v odnosu z zaposlenimi, zato je veleposlanico pozvala, naj izboljša medsebojne odnose.

Slovinci v zamejstvu (920)

Med Brusljem, Haagom in Parizom

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

V podlistku občasno prestopim meje zamejstva in pišem tudi o dogodkih in ljudeh, ki delujejo med Slovenci in drugih evropskih državah. Eden takšnih je duhovnik dr. Zvone Štrubelj, vodja Slovenskega pastoralnega središča v Bruslju in dušni pastir za Slovence v Belgiji, v Luxemburgu, na Nizozemskem in zadnja leta tudi Franciji. Dr. Štrubelja sem osebno spoznal na Lužah pri Kodrovih, na domu Anice Jekovec, ki je s svojo ekipo pomagala pri odprtju obnovljenega pastoralnega središča v Bruslju. Prav gotovo pa ga poznajo Gorenjci, ki so ali še občasno ali stalno prebivajo v državah Beneluxa ali v Franciji.

Dr. Zvone Štrubelj je Dolenjec, rojen v Zdenski vasi v bližini Rašice, rojstnega

kraja Primoža Trubarja. Teologijo in filozofijo je študiral v Franciji in Italiji in se po študiju odločil, da bo dušni pastir tam, kjer slovensko besedo najbolj potrebujejo – med Slovenci po svetu. Deset let je bil duhovnik na Opčinah pri Trstu in nato 11 let v Stuttgartu v nemški deželi Baden – Württemberg, v krajih, kjer je deloval njegov rojak Primož Trubar. Iz Nemčije je pred dobrimi desetimi leti odšel v Bruselj in prevzel vodenje Slovenskega pastoralnega središča. Tedensko je na poti med Brusljem, Haagom, Luxemburgom in Parizom. Veseli se, ko se srečuje s svojimi rojaki, čeprav imajo mnogi daleč do cerkve. Še najbližji so v Luxemburgu in v Bruslju, kjer živi okrog 4500 Slovencev. Sam ima naslove od

več kot tisoč rojakov! Nekateri so že dolgo v Belgiji, še posebej potomci rudarjev, ki so služili kruh v tamkajšnjih rudnikih, mnogo pa jih je zadnje desetletje prišlo v Bruselj zaradi službe v ustanovah Evropske unije, Nata in drugih organizacij. Župnik Zvone je vesel, ko ga vabijo na krste in birme – lani je v Bruslju birmal 12 slovenskih otrok, in na druga družinska slavja. Sodeluje tudi s slovenskimi veleposlaništvimi v teh državah.

Na vprašanje, zakaj se je odločil za službo dušnega pastirja med Slovenci po svetu, je odgovoril, da zato, ker je treba skrbeti za celotno narodovo telo, ne glede, kje je. Imamo skupne korenine in deblo, veje pa se raztezajo doma, v sosednjih državah in po svetu.

Dr. Zvone Štrubelj s svojo zvesto sopotnico – kitaro

/ Foto: Jože Košnjek

In to drevo je treba negovati, da raste in utrjuje narodno zavest.

Dr. Zvone Štrubelj je občudovalec Primoža Trubarja. Ko je bil v Nemčiji in je obiskoval kraje, kjer je živel in deloval Trubar, je leta 2008 ob 500. obletnici njegovega rojstva napisal knjigo z naslovom Pogum besede. Trubar je v Nemčiji zelo spoštovan, pove. Po njem se imenujejo šole in ulice, kar pa za njegovo domovino

Slovenijo ne moremo vselej trditi. Rad ima tudi glasbo in poezijo. Na srečanjih zaigra na kitaro in poje, še posebej njegovo pesem z naslovom Roža. V njej pravi: Življenje naše / lepo je, kot roža, / ki odpre se, / cveti in hrepeni. / Želi, da dolgo bi živela. / Išče sonca in luči. / Ko pride njena ura, / skloni glavo, odcveti. / To ni le zgodba lepe rože. / Tudi moja, tvoja je. / Na poti k soncu ne pozabi, / da kot roža krhek si ...

Po svetu

Odprto pismo Evropi 2023

Dnevi poezije in vina so »eden najuglednejših srednjeevropskih pesniških festivalov«. Vsako leto se začno z branjem Odprtega pisma Evropi. Letos ga je napisal in prebral britanski pesnik David Harsent ...

MIHA NAGLIČ

Vojna, v kateri se bojujemo vsi

Odprto pismo »nagovarja Evropo in svet z željo vrniti v javno rabo jezik umetnosti, pretehtan, pretanjen in natančen«. Preberimo nekaj odlomkov. »Prerokba Anne Askew govori o vojni, v kateri se bojujemo vsi, o vojni brez fronte, vojni, iz katere se je dozdevno nemogoče umakniti. O vojni proti naravi. Ta vojna se bije že zelo dolgo. Na Novi Zelandiji je bil 14. avgusta 1912 objavljen časopisni članek, ki je opozarjal na posledice, ki bi jih kurjenje s premogom lahko imelo za podnebje na Zemlji. Opozorilo je bilo prezrto. Približno petdeset let pozneje je izšla knjiga Nema pomlad Rachel Carson, v kateri avtorica obravnava nezmerno rabo pesticidov in njene učinke na ptice: glede slednjega naslov knjige govori sam zase. A svari la so bila znova prezrta. Še kaki dve desetletji kasneje sem se udeležil vrste konferenc, na katerih smo se posvečali prelomnim točkam, ob katerih naj bi nastopile okoliščine, ko bi globalno segrevanje postalo kritično. Tudi za vse to se ni zmenil nihče. Časi, o katerih smo govorili tedaj, so

zdaj tu. Narava, življenje na Zemlji, je še vedno na udaru in nevarno blizu je trenutka, ko napadov ne bo več mogla zdržati. Do te krize naravnega sveta, od katere še vedno odvrčamo oči, pa ne bi moglo priti, če ne bi človeštvo izgubilo stika z naravo, z bitji, ki poseljujejo Zemljo, in z Zemljo samo. James Lovelock je postavil hipotezo o Gaji: da so planet, na katerem prebivamo, in bitja, s katerimi si ga delimo, povezani v soodvisen, harmoničen in prijazen sistem. Naše očitno zavračanje te harmonije oziroma tega, da bi bili njen del, dozdevno izvira iz ideje, da mora sistem narave služiti našim potrebam, da je tu zato, da ga izkoriščamo, kakor in kadar nas je volja, namesto da bi, kot bi bilo prav, s strahospoštovanjem zrlji njegove pretanjene skrivnosti. /.../ Pred nekaj desetletji je industrija fosilnih goriv na lastno pest financirala raziskavo vplivov ogljikovega dioksida v ozračju na okolje. Znanstveniki, ki so raziskavo izvedli, so ugotovili, da bo imelo sežiganje fosilnih goriv 'dramatične posledice za okolje', da bodo težave velike in da 'se jih je treba čim prej lotiti'. Toda družbe, ki so znanstvenike financirale, so njihova mnenja pometle pod preprogo. Naravoslovci

glede tega, kaj se bo zgodilo, če se bo naša vojna proti naravi nadaljevala, že dolga leta prav nič ne okolišijo. Pravijo, da smo na sredi šestega množičnega izumrtja, ki je povsem nedvomno v celoti posledica človekove dejavnosti; a za to, da bi ga zavrl ali ustavili, ne storimo nič. Zakaj ne?»

Prošnja tistih, ki se še niso rodili

Pesnik David Harsent pisimo sklene s prošnjo »Evropi« oziroma njenim najbolj odgovornim posameznikom in institucijam. »Pišoč pismo Evropi – kljub goljuživim in surovim zasebnim interesom, ki jim je uspelo zbuditi latentno ksenofobijo in rasizem v moji domovini ter povzročiti brexit, se imam namreč vseeno za Evropejca – imam v mislih predvsem tiste, ki jo vodijo. Mogoče je seveda, da svetu, kot pravijo – in to dostikrat precej prepričljivo – vladajo zlobni ljudje; da gresta moč in pohlep z roko v roki, da kapitalizem izrablja naravne vire, jih predeluje in nam jih nato prodaja nazaj v obliki izdelkov, da se v sodobni zgodovini človeštva pogosto kaže, kako hitro nepremišljen znanstveni napredek privede do nepremišljenih tehnoloških inovacij. Toda tako kot obstajajo

znanost, tehnologije in – to je ključno – denar, s katerimi bi bilo mogoče upočasniti oziroma ustaviti proces, ki ga težko imenujemo drugače kot vročinska smrt planeta, obstajajo med ljudmi, ki imajo moč in vpliv, gotovo tudi taki, ki razločno vidijo prepad, pred katerim stojimo. Svojo prošnjo – oziroma prošnjo tistih, ki se še niso rodili – naslavljam na svet. Toda to je pismo Evropi.« (Vir: stihoteka.com)

Gorelo bo, gorelo bo ...

O čem govori v začetku omenjena prerokba Anne Askew? Anne Askew je bila pisateljica, pesnica in protestantska pridigarka, ki so jo zaradi krivoverstva sežgali na grmadi. Zgorela je 16. julija 1546, v času, ko je Angliji vladal kralj Henrik VIII. Harsent: »V moji zgodbi o njenem mučeništvu je njen glas preroški. V sanjskem srečanju z Anne stoji pripovedovalec v trenutku, ko jo pogoltnejo plameni, tik ob njej in pravi: 'edine besede, ki jih zmore spraviti do mene iz peči, ko se stegujem k njej, so / ja, gorelo bo, gorelo bo, gorelo bo ...'« Prerokovano je torej bilo, da bo gorelo. In zdaj res gori. Na nekaterih delih planeta gori, drugje pa se utapljam. Sodni dan prihaja, morda je že tu.

James Lovelock (1919–2022), angleški naravoslovec, okoljevarstvenik, publicist in futurist, avtor slovite hipoteze o Gaji / Foto: Wikipedija

Angleški pesnik David Harsent (roj. 1942), televizijski scenarist in pisec kriminalnih romanov, avtor Odprtega pisma Evropi 2023 / Foto: Beletrina

Pogled iz satelita na oblak dima (»pyrocumulus«) nad požariščem v naravnem parku nedaleč od mesta Salamanca v Španiji, 13. julija 2022 / Foto: Wikipedija

Nove knjige (702)

Kako je Zahod pripeljal vojno v Ukrajino

MIHA NAGLIČ

»Združene države že skoraj dvesto let, od formuliranja Monroejeve doktrine leta 1823 dalje, obravnavajo iz varnostnih razlogov malone vso zahodno poloblo kot izključno svojo sfero. Vsaka tuja sila, ki bi postavila vojaške sile v bližini ozemlja Združenih držav, ve, da bi s tem prekoračila mejo dopustnega. Politika ZDA je torej prepričana, da je ključnega pomena, kje potencialni nasprotnik namesti svoje sile. To prepričanje je dejansko temeljni kamen ameriške zunanje in vojaške politike, ki obravnava kršitev tega načela kot povod za vojno. Ko pa gre za Rusijo, Združene države in njihovi zavezniki v zvezi Nato že desetletja delujejo ne oziraje se na

to načelo. Svoje vojaške sile so nameščali čedalje bliže Rusiji, celo na njenih mejah. To so počeli, ne da bi primerno upoštevali, kako bi ruski voditelji utegnili gledati na to približevanje, včasih pa se na to lahkomišelnost niso niti ozirali. Če bi Rusija storila kaj podobnega glede na Združene države – če bi denimo namestila svoje vojaške sile v Kanadi ali Mehiki – bi Washington šel v vojno in jo upravičil kot obrambno reakcijo proti vojaškemu poseganju tuje države. S tega vidika je ruska invazija v Ukrajini videti ne kot nebrzdani ekspanzionizem zlonamerne ruskega voditelja, temveč kot nasilna in destruktivna reakcija na zgrešeno zahodno politiko: kot poskus ponovne vzpostavitve območja ob ruski zahodni meji, ki je

prosto napadalnih groženj Združenih držav in njihovih zaveznikov. Potem ko je Zahod napačno razumel, zakaj je Rusija vdrla v Ukrajino, zdaj opira odločitve življenjskega pomena na napačne predpostavke. S tem pogloblja krizo in lahko se zgodi, da bo kot mesečnik zataval v jedrsko vojno. Ta

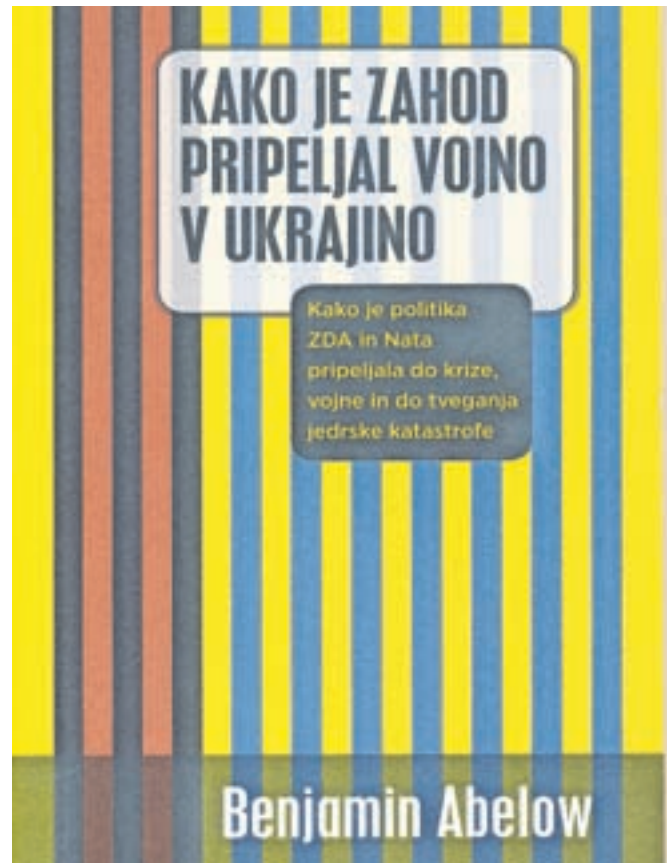
Benjamin Abelow, Kako je Zahod pripeljal vojno v Ukrajino, prevedla Breda Luthar in Tadej Turnšek, Založba ZRC, Ljubljana, 2022, 112 strani

argument, ki ga bom podrobno razvil, je utemeljen na analizah številnih strokovnjakov, vladnih uradnikov in vojaških opazovalcev, ki jih bom predstavil in navajal v svojem prikazu ...« (str. 27–28)

Vojna v Ukrajini je že poldrugo leto najhujša na

planetu. O tem, kdo jo je začel, ni dvoma. Ukrajino je napadla Rusija pod vodstvom predsednika Putina. Če pa bi se vprašali o vzrokih za to vojno, je odgovor bolj zapleten. Ta vojna je bila izzvana, izzivalec pa je t. i. Zahod pod ameriškim vodstvom. Ko se je Sovjetska zveza umikala iz vzhod-

ne Evrope, je ameriški predsednik Reagan sovjetskega kolegu Gorbačovu zagotavljal, da se Nato ne bo širil na postsovjetski teritorij. Pa se je. Ko pa se je lotil še Ukrajine, ki je bila vedno del ruskega imperija, se je Rusija po dolgem oklevanju odzvala, kakor se je ...

Gorenjska Gremo gor.

Gorenjska – tu želim živeti, delati in se igrati

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KOHEZIJO
IN REGIONALNI RAZVOJ

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Varčnejše poti za svetlejšo prihodnost

Letošnji Evropski teden mobilnosti v ospredje postavlja odločitev za racionalnejše načine potovanja.

Sodoben življenjski slog zahteva večjo mobilnost, posledično pa odvisnost od avtomobilov. Po podatkih evropskega statističnega urada se je njihovo število na tisoč prebivalcev v državah članicah Evropske unije v obdobju 2012 – 2021 povečalo za 16 odstotkov, v Sloveniji za devet.

Delež izdatkov, ki jih gospodinjstva v končni potrošnji namenijo prevozu, je bil leta 2021 najvišji v Sloveniji, znašal je 16,9 odstotka. Večina izdatkov je bila po podatkih urada namenjena nakupu osebnih avtomobilov in njihovemu vzdrževanju (popravila, goriva).

Hoja, kolesarjenje in druge oblike aktivne mobilnosti, uporaba javnega prevoza, souporaba avtomobila in skupna vožnja pomenijo nižje stroške za posameznika in družbo, prinašajo pa še vrsto drugih pozitivnih učinkov – na zdravje in okolje, poudarja letošnji Evropski teden mobilnosti, največja mednarodna kampanja za spodbujanje trajnostne mobilnosti, ki se izvaja med 16. in 22. septembrom. Trajnostno mobilnost že več kot 20 let promoviramo tudi v Sloveniji, kjer izvedbo koordinira Direktorat za prometno politiko pri Ministrstvu za okolje, podnebje in energijo.

Letos se je na razpis za izvedbo dejavnosti in dogodkov, ki bodo spodbujali aktivnejšo mobilnost, prijavilo 96 občin,

Kljub tehničnim izboljšavam avtomobilov se s povečevanjem števila registriranih motornih vozil iz leta v leto povečujejo tudi izpusti toplogrednih plinov v ozračje. / Foto: Tina Dokl

kar pomeni, da se v prihodnjih dneh obeta pestro dogajanje po vsej Sloveniji. Posebnost letošnjega Evropskega tedna mobilnosti je izvedba aktivnosti, ki bodo koordinirano izboljševale pogoje za hojo in kolesarjenje. Občine bodo namreč pod motom »Pospravimo ulice« nagovorile slabe prakse, ki onemogočajo ali otežujejo opravljanje

vsakodnevnih poti peš ali s kolesom. »Infrastruktura je sicer marsikje že primerna, še vedno pa se pojavljajo ovire, ki bi jih bilo treba zaradi preglednosti, varnosti in udobnosti uporabiti na primernejše mesto ali celo odstraniti,« je razložila Mateja Dolžan z Regionalne razvojne agencije Gorenjske – BSC Kranj.

ReMOBIL na Bledu

V pripravi je Idejna zasnova za izboljšanje večmodalne povezljivosti v občini Bled.

»V okviru projekta ReMOBIL v sodelovanju s petimi razvojnimi agencijami v Sloveniji testiramo regionalno upravljanje mobilnosti. Ena od pomembnih nalog je tudi spodbujanje prebivalcev k aktivni mobilnosti. Aprila smo v sodelovanju s projektnim partnerjem Ljubljanskim urbanističnim zavodom začeli s pripravo Idejne zasnove za izboljšanje večmodalne povezljivosti v občini Bled,« je povedala Blanka Odlazek z Regionalne razvojne agencije Gorenjske – BSC Kranj, vodja projekta ReMOBIL – Regijski centri mobilnosti, ki je sofinanciran s sredstvi Finančnega mehanizma Evropskega gospodarskega prostora (EGP) 2014–2021 in pripadajoče slovenske udeležbe v okviru javnega razpisa za sofinanciranje projektov v programu Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje. Kot je še pojasnila ob tem, finančni mehanizem EGP predstavlja prispevek Islandije, Lihtenštajna in Norveške k zeleni, konkurenčni in vključujoči Evropi.

Na Bledu so z dosedanjimi aktivnostmi identificirali območje obravnave in ključne prometne točke severnega dela občine, ki jih je treba izboljšati. »Predlogi za izboljšave bodo vključevali povezljivost z avtobusnim prevozom med železniško postajo Bled Jezero in glavno avtobusno postajo, ki bo prestavljena na novo lokacijo – Ljubljansko cesto, peš in kolesarske povezave z novo lokacijo avtobusne postaje do jezera. Idejna zasnova bo vključila tudi urejanje parkirišč za osebne avtomobile stran od neposredne bližine jezera in v kombinaciji z avtobusnim prevozom, peš in kolesarskimi povezavami. Preučili bomo potrebo po dodatni prometni razbremenitvi občine Gorje, ki je vezana na obisk soteske Vintgar in možnost za izboljšanje povezljivosti z javnim prevozom med občinama Gorje in Bled. Idejna zasnova bo ponudila več predlogov za izboljšanje pretočnosti prometa in prometno varnost na območju Zdravstvenega doma Bled. Z namenom izboljšanja storitev in infrastrukture ob železniški postaji Bled Jezero bomo k sodelovanju povabili tudi Slovenske železnice,« je dodala. Idejna zasnova bo končana predvidoma do konca letošnjega leta.

Vsakodnevne poti so lahko okolju prijazne

Tudi Regionalna razvojna agencija Gorenjske – BSC Kranj se v okviru projekta ReMOBIL pridružuje promociji vseh tistih načinov potovanja, ki so bolj zdravi, manj škodljivi in predvsem manj potratni.

V letošnji Evropski teden mobilnosti se Regionalna razvojna agencija Gorenjske – BSC Kranj vključuje z aktivnostmi predvsem za zrelo, starejšo populacijo. »Povezali smo se z društvom Rekreatur in podjetjem Soča oprema, ki se že več kot 40 let ukvarja s proizvodnjo in prodajo rehabilitacijskih pripomočkov, invalidskih vozičkov in druge opreme za gibalno ovirane. Pripravljamo program s predstavitvami in testnimi vožnjami z e-invalidskimi vozički, e-skuterji in drugimi pomagali, ki ga bomo v sodelovanju z občinami oziroma domovi starejših občanov izvedli na več lokacijah: v soboto, 16. septembra v atriju Občine Trzič, v sredo, 20. septembra v Domu Petra Uzarja Trzič – Enota Naklo, v petek, 22. septembra pa v Domu upokojeencev Kranj,« je pojasnila Mateja Dolžan.

Z izbranimi skupinami članov društev upokojeencev bodo pilotno izvedli kolesarsko štafeto, ki bo promovirala in povezala sistem souporabe koles Gorenjska.bike, Gorenjsko kolesarsko omrežje in javni potniški promet, sočasno pa bodo ekipe evidentirale črne točke na predlaganih trasah.

Predvidoma med 22. septembrom in 6. oktobrom bodo organizirali tudi nakupovalne izlete. »V akciji Nakupujem s kolesom bomo z namenom promocije lokalne pridelave hrane in čim krajših dobavnih poti obiskali tri gorenjske kmetije, ki so specializirane za ekološko pridelavo. Nakupovalne izlete bomo izvedli glede na vremenske razmere, vse informacije bodo objavljene na spletni strani <http://e-mobilitygorenjska.si/> in na FB strani BSC Kranj.«

EVROPSKI TEDEN MOBILNOSTI

Varčne poti

Predstavitve in testne vožnje z e-invalidskimi vozički, e-skuterji in drugimi pomagali

- 16. 9. TRZIČ
- 20. 9. NAKLO
- 22. 9. KRANJ

Akcija NAKUPUJEM S KOLESOM na gorenjskih kmetijah, 3 x med 22. 9. in 6. 10.

KOLESARSKA ŠTAFETA z evidentiranjem črnih točk, na treh izbranih trasah med 22. 9. in 6. 10.

BSC
Poslovno podporni center Kranj
Regionalna razvojna agencija Gorenjska

Regijski center mobilnosti Gorenjska

Evropski teden mobilnosti na Gorenjskem

Prizadevanjem za uresničenje bolj trajnostnih oblik mobilnosti se v okviru letošnjega Evropskega tedna mobilnosti (ETM) pridružuje kar 96 občin, med njimi osem z Gorenjske.

Bled

Turistična društva Bled, Bohinjska Bela, Ribno in Zasip želijo v tednu mobilnosti na Bled ponovno privabiti čim večje število kolesarjev. Blejski kolesarski krog, ki bo potekal 16. septembra na trasi Bled–Selo–Bohinjska Bela–Zasip obljublja kombinacijo športnih užitkov, kulinaričnega razvajanja in odkrivanja lepote okolice Bleda. Z dolžino približno 25 kilometrov in okoli 300 višinskimi metri je trasa, na katero se bodo udeleženci podali ob 10. uri, dostopna vsem starostnim skupinam. Udeležba je brezplačna, zaželeno so predhodne prijave, ki jih sprejema Turistično društvo Bled.

Bohinj

V Bohinju se bodo letošnje aktivnosti Evropskega tedna mobilnosti izvajale pretežno s sodelovanjem otrok ter Osnovne šole dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica in podružnične osnovne šole Srednja vas. Učence bodo spodbujale, da se v šolo odpravijo peš, s kolesom, z avtobusom ali na drug trajnosten način, z dvema natečajema pa povabile k ustvarjanju na temo trajnostne mobilnosti. Poleg tega bodo organizirali delavnico na temo ureditve parkiranja v središču Bohinjske Bistrice. Eden od namenov tedna mobilnosti je namreč tudi prikazati pomen javnih površin in kaj nam te prinašajo dobrega v primerjavi s parkirišči. Ob tem so spomnili na aktivnosti, ki jih (že) izvajajo za umiritev prometa.

Jesenice

Evropski teden mobilnosti spodbuja tudi uporabo mestnega potniškega prometa. Na Jesenicah bo zato v sredo, 20. septembra, mestni potniški promet na vseh progah brezplačen. Kot prispevek in spodbujanje k trajnostni mobilnosti bo Občina Jesenice v okviru participativnega proračuna v jeseni letošnjega leta postavila tudi novo nadstrešnico na avtobusnem postajališču na Koroški Beli ter izdala zbiranko na temo trajnostne mobilnosti.

Kranj

V Kranju so bile prve aktivnosti in dogodki, ki letos potekajo pod okriljem Centra za trajnostno mobilnost Kranj, že poleti (delavnice, Športni bazar, aktivnosti v sodelovanju z redarstvom, Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ...), v septembru jih nadaljujejo z akcijo Trajnosten v službo in šolo in popisom črnih točk z brezplačno uporabo koles sistema Gorenjska.bike, osrednje dogajanje, namenjeno izbiri varčnejših poti, pa bo v tednu mobilnosti. V sredo, 20. septembra, ob 16. uri vabijo na pohod z brezplačno malico na Joštu – prislužili si jo bodo tisti, ki bodo na trajnosten način prišli tudi na izhodišče; pod Joštom bodo ta dan zaprli del parkirišča in organizirali varovanje koles, skirojev, rolerjev ... Pohodu bo sledila še delavnica sproščanja, kranjski Center za krepitev zdravja pa bo izvajal tudi meritve krvnega tlaka. V četrtek popoldne bo sledil voden orientacijski izlet, ki ga organizirajo v sodelovanju z Zvezo tabornikov Kranj; zbirno mesto bo na novem parkirišču Park and Ride (parkiraj in se pelji) Zlato polje. V petek, 22. septembra, bodo skupaj s partnerji na Odprti ulici Kranja predstavili paleto možnosti za varčne vsakodnevne poti. Več informacij o aktivnostih je na spletni strani www.gorenjska.bike in socialnih medijih: Mobiln.si.Slovenija, Center Mobilnosti Kranj. Prijave za

Pešbus / Foto: arhiv ETM

posamezne dogodke sprejemajo na ctmgorrenjska@mobiln.si in 030 350 708.

Preddvor

Prvič je na zemljevidu Evropskega tedna mobilnosti Občina Preddvor, ki je sicer že vrsto let zavezana trajnostnemu razvoju in varovanju okolja. Prvega septembra so proti preddvorski osnovni šoli krenili t. i. pešbusi (učenci so se v šolo organizirano odpravili peš), med dogodki, ki jih bodo pripravili v naslednjih dneh, pa so: voden izlet s kolesi po eni od etap Vodne poti v Kamniško-Savinjskih Alpah (med gradom Strmol in gradom Dvor), doživljajski izlet s trajnostno mobilnostjo v hribe in zgodovino nad Bašljem, delavnici vzdrževanja, popravila ter dekoracije koles in poganjalčkov v Preddvoru in Kokri, lesarska rokodelska delavnica za mlade z ustvarjanjem na temo trajnostne mobilnosti ob odprtju obnovljene Male gozdne učne poti. Dne 22. septembra bodo udeležili dan brez avtomobila, s terensko delavnico Pospravimo ulice pa so se pridružili tudi pobudi za odpravljanje ovir, ki preprečujejo varno in čisto mobilnost. Z aktivnostmi podrobneje seznanjajo na spletnih straneh občine in Zavoda za turizem Preddvor ter Centra za trajnostni razvoj podeželja Kranj.

Radovljica

V Radovljici so pred tednom mobilnosti spomnili na izboljšave lokalne prometne infrastrukture, ki omogočajo aktivnejše in

varnejše vsakodnevne poti. V tem letu so bile na novo zgrajene kolesarnice ob zdravstvenem domu, kopališču in stavbi občine v Radovljici ter v TNC Lesce. Prenovljen je del pešpoti ob Zdravstvenem domu Radovljica med osnovno šolo in športnim parkom, pred naseljem Hraše sta bila nameščena prikazovalnika hitrosti ... Jubilejni, že 20. kolesarski izlet, ki ga Občina Radovljica organizira skupaj s športno zvezo pred Dnevom brez avtomobila v četrtek, 21. septembra, ob 16. uri, bo v Vurnikovega trga popeljal po 17 kilometrov dolgi krožni poti v Novo vas, Zapuže ... do Zabreznice in Vrbe ter nazaj. Jutri ob 11. uri bo v Radovljici kolesarska dirka v klanec, Radol'ski KRONOKILOMETER, ki je namenjena širokemu krogu kolesarjev. Za sodelovanje so obvezne prijave, možne so tudi na dan tekmovanja. Vse osnovne šole se aktivnostim pridružujejo s pešbusi, prav tako bodo k hoji in drugim trajnostnim oblikam mobilnosti spodbujali v enotah radovljiskega vrtca, kjer bodo prometu namenili pozornost še s številnimi drugimi dejavnostmi.

Škofja Loka

Na malico in servis koles, peš na odprtje razstave, Veter v laseh in v hribe, z vlakom v službo ter po informacije o trajnostni parkirni politiki – tako teden mobilnosti povzemajo v Škofji Loki. Danes imajo prometno-preventivni dan s poučnim in zabavnim programom, ki je

namenjen predvsem otrokom. V ponedeljek, 18. septembra, ob 17. uri bo v sejni dvorani škofjeloške upravne enote 3. Javna razprava o trajnostni parkirni politiki v Škofji Loki. V torek, 19. septembra, bodo prvič organizirali prireditev KoLoka – kolesarski dan v Škofji Loki. V zahvalo za bolj zeleno Loko bodo vse, ki se bodo na delovno mesto ali po opravih odpravili s kolesom, pogostili z lokalno malico. Pred občinsko stavbo med 9. in 11. uro vabijo tudi uporabnike sistema izposoje koles eKOLoka. Torkov dogodek, na katerem bodo poskrbeli tudi za servis koles, bodo izvedli v sklopu projekta Kolesarska povezava Škofja Loka–Virmaše, ki je v zaključni fazi izgradnje trase do železniške postaje. Ob tej priložnosti bodo v uporabo predali manjkajoči odsek kolesarske povezave Škofja Loka–Kranj v kraju Sveti Duh. V sredo, 20. septembra, bodo v sodelovanju z Razvojno agencijo Sora na Železniški postaji Škofja Loka delili brezplačen zajtrk, v četrtek se bo trajnostna mobilnost prepletla s tradicionalnim dogodkom Veter v laseh, v petek, 22. septembra, pa bodo zaposleni v občinski upravi prehodili del škofjeloške planinske poti ter s tem promovirali hojo.

Tržič

V Tržiču bodo na dan brez avtomobila Trg svobode namesto avtomobilov napolnili otroci iz tržiških šol. Ti se v program Evropskega tedna mobilnosti že nekaj let vključujejo tudi s pešbusi, organizirajo pa še druge aktivnosti. Na Tržnici trajnostne mobilnosti in lokalne prehrane, ki bo to soboto, 16. septembra, od 8. do 12. ure v središču Tržiča, bodo med drugim na ogled plakati, ki so jih ustvarili učenci Osnovne šole Križe na temo izbire prehranskih izdelkov. Tržnica bo poudarila vlogo lokalnih pridelovalcev pri zmanjšanju vpliva transporta na okolje. Za starejše občane bosta ob tej priložnosti organizirani predavanja na temo trajnostne mobilnosti in kakovosti življenja starejših, poleg tega bodo na tržnici predstavljeni pripomočki za gibalno ovirane, e-invalidski vozički in druga pomagala podjetja Soča Oprema. Pester program tedna mobilnosti med drugim prinaša še delavnice vzdrževanja, popravila ter dekoracije koles in poganjalčkov v Križah in na Bistrici, v tržiških izložbah bo razstava o nekdanji mobilnosti, v tržiški knjižnici ura pravljic na temo trajnosti ... Celoten program je na spletni strani Občine Tržič.

Ko se parkirišče spremeni v igrišče. / Foto: arhiv ETM

Breskvica iz erotične zgodbe

V Layerjevi založbi vabijo avtorice in avtorje, da se z besedili na temo erotike prijavijo na natečaj erotične kratke proze. »Čas je, da spodbudimo literarni žanr, ki ga v slovenski literaturi pogrešamo,« menita pobudnika natečaja Hana Bujanović Kokot in Gašper Stražišar, ki bosta najboljša dela uvrstila v antologijo.

IGOR KAVČIČ

Jesen je bila že polna rume-
nih drevesnih krošenj. Spominjale so ga na vsakoletno opravilo, ki mu je šlo grozno na živce. Selitev poletnih oblačil iz zgornjega dela omare v spodnjega in v obratni smeri zlaganje dolgih rokavov in hlačnic nazaj gor. Delo mu je šlo počasi od rok, saj je spotoma moral krotiti slabo voljo. Vedno znova prelaga tudi oblačila, ki jih skoraj ne uporablja več. Sam ne ve, zakaj. No, razen tistih debelih prevelikih rokavic na en prst – navzven semiš, znotraj topla dolga dlaka. Ob njih mu misli odtavajo leta nazaj, ko sta na novoletno noč prvič vanje skupaj stisnila dlani. »Ti rokavici nista greli le prstov, ampak dve celi telesi,« si reče na glas in besede odženejo slabo voljo

Morda bi bil to lahko začetek neke zgodbe, ki bi jo spretno pero (no, dobro, potem pa tipkovnica) lahko razvilo v erotično. Zdaj je pravi čas za to. V Layerjevi založbi so namreč objavili natečaj erotične kratke proze.

V razpisu, ki poteka vključno do 15. oktobra, preberemo še, da prijavljena besedila ne smejo biti pred tem že objavljena v tiskani obliki in ne smejo presegati 18.000 znakov s presledki. Posamezna avtorica oziroma avtor se lahko prijavi z največ tremi

Pobudnika in urednika natečaja Hana Bujanović Kokot in Gašper Stražišar / Foto: Igor Kavčič

samostojnimi besedili. Prijavite se lahko na elektronski naslov art@layer.si, dela pa posredujte v Word dokumentu. V dokument pripišite tudi svoje ime in priimek.

Med vsemi prispelimi deli bosta najboljša izbrala urednika Gašper Stražišar in Hana Bujanović Kokot ter izbrane avtorice in avtorje o tem obvestila do 1. decembra 2023. Najboljša dela bodo objavljena v antologiji, ki bo predvidoma izšla pri Layerjevi založbi februarja prihodnje leto.

Sto obrazov erotike

Zakaj v letošnjem razpisu prav tematika erotike?

Odgovore na temo seveda poznata oba pobudnika natečaja in bodoča selektorja izbora najboljših ter v nadaljevanju tudi urednika antologije. »V slovenskem prostoru se je v zadnjih letih zgodil velik premik na področju žanrske literature. Veliko je govora in knjižnih izdajah v žanru znanstvene fantastike, popularizirani so kriminalni romani, tako rekoč ne obstaja pa žanr erotične literature. V poeziji da, v prozi ne, še toliko manj, ko gre za kratke zgodbe,« pojasnjuje Gašper Stražišar, pisec, novinar, urednik z diplomama iz primerjalne književnosti in umetnostne

zgodovine. V obeh se je dotikal polja erotike. Pove, da ga je k sodelovanju povabila Hana Bujanović Kokot, ki zadnja leta sodeluje z Layerjevo založbo, ideja za natečaj pa je prišla spontano.

»Nekdo od naju je v šali dejal, kaj pa če bi tokrat v natečaju izbrali tematiko erotike? Pomislila, sva, da z idejo morda ne bova uspela, ker pa sva oba noro predana literaturi, sva vedela, da če bo kdo tak natečaj izpeljal, ga bova midva,« pove Stražišar in doda, da ima erotika v javnosti hitro negativni predznak, saj jo običajno začnemo povezovati s pornografijo, kar pa erotika vendarle ni. Erotika ni

zgolj telesnost, ampak je tudi opevanje ljubezni. Seveda je meja med njima včasih lahko zelo spolzka. Pri tem ugotavlja, da imamo ljudje do teme še vedno odpor, celo mladi o erotiki raje ne govorijo.

»Ko pa se govori o erotiki, se običajno govori posmehljivo,« dodaja Hana Bujanović Kokot in poudarja, da gre za odprto natečaj, ki nima starostnih niti krajevnih omeji-

dodaja ona, on pa poudarja, da je problem, da se kratka proza pogosto omenja kot žanr, neke vrste mala sestra romana. Z njo pisec začne. »Kratko prozo želiva postaviti enakovredno romanu, saj ima lahko enako ustvarjalno moč kot roman, ne glede na žanr. Pogled na roman je pri nas arhaičen in v primerjavi s kratko prozo še vedno velja za 'višje intelektualno delo'.

V ponedeljek, 18. septembra, ob 18. uri se lahko v Kavarni Layer pridružite sproščenemu pogovoru o temah, tabujih in mislih o erotiki, literaturi, erotiki in literaturi, erotiki v literaturi in odprtem natečaju erotične kratke proze. Z vami bosta Hana Bujanović Kokot in Gašper Stražišar.

te. »Prav tako gre lahko za zelo intimne teme, zgodbe, v katerih odnos ni nujen, ampak gre za eno osebo, lahko gre za medgeneracijske odnose, heteroseksualne kot istospolne ljubezni ... Da se o njej ogovori, erotika odpira različna področja življenja. Upam, da beseda erotika ljudi ne bo omejevala.«

Za vse generacije

Sogovornika ugotavljata, da je napočil tudi čas, da v ospredje postavimo tudi kratko prozo. »Po natečajih poezije v preteklosti smo lani izdali antologijo kratke proze Polževi razmisleki, letos tako nadaljujemo z erotiko,«

Mlajša generacija na to gleda drugače.«

Urednika pričakujeta generacijsko in avtorsko zelo raznolike prispevke, predvsem pa želita, da se o erotiki začne govoriti tako med mladimi kot starejšimi. Kot pravi Gašper, naj se pogled na to začne pri 18 in konča pri 100 plus letih, in Hana, da se zdrav odprto pogled na temo prenese v vsakdanje življenje.

Celostno podobo za natečaj je pripravil Gal Grobovšek, antologijo bo spremljala tudi likovna oprema ali fotografije, naslov pa ... bodo bržkone dali avtorji in avtorice, dodajata sogovornika.

Umetniki za gorske reševalce

Medobčinski muzej Kamnik – Galerija Miha Maleš in Lions klub Kamnik v sodelovanju s slovenskimi likovnimi umetniki prirejata dobrodelno dražbo likovnih del. Zbrani denar bo v celoti namenjen Gorski reševalni službi Kamnik. Na dražbi več kot šestdeset umetniških del.

IGOR KAVČIČ

Poplave so kamniškimi gorskimi reševalcem uničile prostore, vozni park in drugo opremo. »V teh trenutkih ne smemo pozabiti, kako srčno in nesebično, a vendar prostovoljno in v vsakem trenutku pripadniki Gorske reševalne službe priskočijo na pomoč v najrazličnejših situacijah,« je povedala pobudnica akcije kustosinja Saša Bučan.

Organizatorji so k sodelovanju povabili slovenske umetnike različnih generacij in usmeritev, vsem pa je skupna umetniška kvaliteta. Med umetninami bodo tako olja na platnu, risbe, grafike, fotografije, akvareli, kipi, kolaži in umetniška keramika.

Ob nekaterih vrhunskih slovenskih umetnikih, kot sta Klavdij Zornik ali Žarko Vrežec, sodelujejo tudi številni kamniški in s Kamnikom povezani umetniki: Andreja Peklar, Oliver Pilič, Nina Koželj, Dušan Letnar, Viktor Šest, Klara Ravnikar, Jan Outrata, Dušan Sterle, Polona Smolnikar, Jurij Bizjak, Martin Ramoveš, Ivan Mitrevski, na voljo pa bo tudi veličastna upodobitev Kamniških Alp Gregorja Pratnerja. Na dražbi bo na voljo skupaj več kot šestdeset umetniških del.

Dražba umetnin bo potekala v petek, 22. septembra, z začetkom ob 19. uri v prostorih Galerije Miha Maleš na Glavnem trgu 2 v

Na fotografiji v avgustovski povodnji eno od uničenih vozil GRS Kamnik / Foto: Aleš Senožetnik

Kamniku. Dražbo bo vodil slovenski dražitelj Boštjan Pirc. Umetniška dela pa bodo teden dni pred samo dražbo razstavljeni v Galeriji Miha Maleš in Galeriji Pogled na Glavnem trgu v Kamniku. Vsi ljubitelji umetnosti in zainteresirani dražitelji ter vsi, ki ste na ta način pripravljeni pomagati kamniškimi gorskimi reševalcem, si umetniška dela lahko ogledate od četrta, 14. septembra, do četrta, 21. septembra, v odpiralnem času galerije. Dela si lahko ogledate tudi na spletni strani Galerije Prečna www.galerijaprecna.com/auction-gallery in na Facebook profilu www.facebook.com/dobrodelnadrazbalikovnihdel.

Zanimivosti

Sloves Pekovih modnih revij

Več desetletij si Šušarske nedelje brez modnih revij ni bilo mogoče predstavljati. Začelnje so se v petek, ponavljali so jih v soboto in nedeljo. Če ni deževalo, so jih izvedli vsaj pet. Na vseh se je trlo obiskovalcev, ki so čakali na modne novosti in humoristične prizore iz čevljarkega vsakdana.

SUZANA P. KOVAČIČ

Na razstavi Sloves Pekovih modnih revij, ki je do konca septembra na ogled v Galeriji Atrij Občine Tržič, Tržiški muzej predstavlja modne revije, ki so jih od leta 1972 pripravljali ob Šušarski nedelji. Na njih so kulturo povezovali z zabavo in tradicijo s sodobnostjo. Pod pokroviteljstvom Peka so se razcvetele v osemdesetih in odcvetele v devetdesetih letih 20. stoletja.

Avtor razstave dr. Bojan Knific, v rokah drži Pekove visoke ženske čevlje z vezalkami iz okoli leta 1920. / Foto: Tina Dokl

Uvodni del razstave je posvečen prav Kozini. »Peter Kozina je že kot kmečki fant izkazoval trgovsko žilico. Osnov trgovskega poklica se je izučil pri trgovcu z deželnimi izdelki v Šmartnem pri Litiji. Leta 1896 je dobil službo v trgovini Antona Krisperja v Ljubljani, kjer so ga dodelili na oddelek z obutvijo. Zavedal se je, kakšen vpliv ima na ljudi moda. Vedel je, da gredo dobro v promet čevlji, ki so kakovostno izdelani in hkrati modni. Dobro se je zavedal pomena reklamiranja. Modno obutev je oglaševal

čevlje. Leta 1906 je Peter Kozina čevlje začel izdelovati v Tržiču. »Leta 1903 je kot začetek Peka ostalo zato, ker je bilo na pročelju tovarne v Tržiču napisano: 1903, 1911 in 1925. Prva letnica je označevala Kozinov začetek, druga zgraditev osrednje Pekove zgradbe, tretja pa nadgraditev te stavbe,« je pojasnil dr. Bojan Knific, avtor razstave Sloves Pekovih modnih revij, zaposlen v Tržiškem muzeju.

v domala vseh tedanjih časopisih. Izdajal je reklamne oglase, plakate in promocijske zloženke.« Na razstavi je med drugim na ogled fotografija iz Pekove pisarne s plakatom in sloganom Nosite samo Peko čevlje, iz okoli leta 1930.

Prve ne pozabiš nikoli

Bojan Knific se še iz svojih otroških let spominja izjemnega obiska Pekovih modnih revij ob vsakoletnem šušarskem prazniku, in kot je dejal, mu je bilo mogoče tudi zato še toliko bolj pri srcu malo več pobrskati o tem. »Peko je podobno kot druge tovarne, ki so izdelovale modna oblačila ali obutev, svoje izdelke – predvsem novosti sezone – predstavljal na modnih revijah. Te so redno potekale v okviru slovenskih in jugoslovanskih sejmskih dogodkov. Obutev novih sezon so predstavljali na drugih dogodkih in manjših sejmih, vsaj po letu 1972 tudi v okviru Šušarskih nedelj.« V drugem delu razstave so Pekove modne revije predstavljene kronološko.

O prvi modni reviji leta 1972 so takole poročali v glasilu Čevljar. »Pri modni reviji je sodelovalo podjetje Murka iz Lesc s svojimi manekeni – pet manekenk in maneken. Poleg tega je to podjetje prispevalo komplet material, potreben za revijo, pomagalo pa je tudi pri sami organizaciji. Modno revijo je spremljal ansambel Kivado z Jesenic, napovedovalec pa je bil Janez Ziherl iz Škofje Loke.« Leta 1973 je bilo dogajanje podobno prejšnjemu letu. Odprtju razstave Pekove obutev v Paviljonu NOB je sledila modna revija. Leta 1974 jo je prvič

Več kot 80 parov Pekove obutve je za razstavo posodila Breda Nemc iz Podljubelja. / Foto: Tina Dokl

pripravila Majna Sevnik s člani baletne skupine iz Ljubljane, povezoval jo je Janez Hočvar Rifle. Dopolnili so jo s komično predstavo – Veselo šušarijo. Leta 1975 so kot dopolnitev modne revije predvajali Pekov film 5000 rok – en čevlj. Tudi glasbeni gostje so bili eminentni, od Majde Sepe do Marjane Deržaj.

A to so le drobci prikaznega na razstavi. Prve Pekove modne revije so potekale pred tržiškim Paviljonom NOB, kasneje so jih predstavili na prostor pri tedanji občinski skupščini pa znova vrnili pred Paviljon ...

Ognjeni krst

Leta 1982 so modno revijo prvič v celoti pripravili Tržičani. Takole je zapisal Bojan Knific: »Leta 1982 si je sceno in prizorišče zamislil Pekov aranžer Sašo Ahačič, vzorce čevljev in oblačila sta ob sodelovanju izvajalcev programa pripravila Tatjana Gosar in Jože Ovsenek. Revijski program so izvedli člani Mladinskega gledališča Tržič. Avtor besedila je bil Boris Kuburič, plesni in revijski del je pripravila Alenka Dolenc. Program je popestrila Romana Ogrin, poročena Krajncan, ob začetku in na koncu je zapel Kvintet bratov Zupan. Na modni reviji so poleg obutve Peka predstavili oblačila Almire iz Radovljice, podjetij Oblačila nova in Trio iz Tržiča in prodajne mreže Ona On.«

V Čevljarju so istega leta zapisali: »Prvo nedeljo v septembru pa so tržiška dekleta prenesla ognjeni krst v manekenstvu. Tradicionalna Šušarska nedelja v pokroviteljstvu tovarne obutve Peko iz Tržiča jim je omogočila,

da so prvič lahko predstavile na odlično pripravljene modni reviji bogato kolekcijo obutve tovarne Peko.« Sledila so leta revij: ples, igra, glasba in moda.

Breda, te bi bile pa zate

V Tržiškem muzeju hranijo nekaj čez sto parov Pekovih čevljev, za razstavo so

čevlje imam rada. So mehki, udobni in kvalitetne izdelave, kot drugo so me trgovke poznale in me vedno prijazno nagovorile – in jaz njih. Vedno, ko sem prišla, so rekle: Breda, te bi bile pa zate.« Nemčeva je pokazala tudi par udobnih čevljev, ki jih je kupila leta 1964 in jih še vedno obuje. »Pekove čevlje

Na modnih revijah so kulturo povezovali z zabavo in tradicijo s sodobnostjo. / Foto: Tina Dokl

Peko je ustanovil Peter Kozina, slovenski trgovec in podjetnik, pionir slovenske obutvene industrije. / Foto: Tina Dokl

izbrali tiste iz Pekove zlate dobe in tudi nekaj parov, ki kažejo na Pekov razvoj. Čez 80 parov obutve, ki je bila izdelana v Peku, je za razstavo posodila Breda Nemc iz Podljubelja. »Edino Pekove

sem vedno lepo vzdrževala zato, ker sem jih cenila. Lahko da sem kupila samo dva para njihove obutev na leto, a zmeraj, ko sem čevlje sezula, sem jih očistila in tako so ostali lepi.«

Del ekipe ustvarjalcev modnih revij v osemdesetih letih 20. stoletja na odprtju razstave. Od leve: Boštjan Glavič, Bojan Veselinovič, Boris Kuburič, Špela Meglič (Ahačič), Saša Berger (Kramarič), Tatjana Peharc (Šmid), Lea Ulčnik (Gramc), Jadranka Markič (Dolenc), Irma Boh (Meglič), Bojana Sušnik (Kališnik), Alenka Dolenc (Križaj) in Daša Tomazin. / Foto: Arhiv MGT

Pogovor

Dom se ustvari znotraj nas

Mihael
Dalla Valle

Slikar Mihael Dalla Valle, ki je otroštvo in mladost preživel v Lescah in Radovljici, kasneje pa tudi v Vrbnjah, kamor se še vedno redno vrača, že več kot štirideset let živi v Mehiki. Letos poleti je po desetih letih spet obiskal domače kraje.

MARJANA AHAČIČ

V Mehiko se je leta 1980, po tem, ko je končal študij slikarstva v Milanu, odpravil z namenom, bo tam eno leto študiral. Kot je povedal, ga je vsa mladost vleklo v tujino po nove izkušnje, najbolj sicer v Združene države Amerike. A ker je vedel, da bo za tja težko dobil umetniško štipendijo, si je namesto ZDA za študij izbral Ciudad de Mexico, kjer je najprej ostal eno leto, nato še eno ... Šele pet let kasneje se je za dve leti vrnil v domače Vrbnje, a ga je ves čas vleklo nazaj, v Mehiko. Drugič je odšel v Pueblo, trimilijonsko mesto, ki leži jugovzhodno od Ciudad de Mexica, pod slavnim mehiškim vulkanom Popocatepetl. Tam si je osnoval družino, tam živi, dela na univerzi kot profesor risanja na oddelku za grafično oblikovanje Pueble BUAP ter inštituta Artes Visuales – in ustvarja, seveda. Z njim smo se pogovarjali konec poletja v Radovljici blizu domačih Vrbenj, kamor se redno vrača.

Naslov ene vaših zadnjih razstav v Mehiki je bil Dolga pot domov. Kam domov? Je po štiridesetih letih bivanja na drugem koncu sveta dom Mehika ali še vedno rodna Gorenjska?

Ah, težko se je opredeliti po toliko letih ... Kot so povedali tudi na odprtju tiste razstave, takrat ko izrečemo besedo dom, običajno pomislimo na kraj, kjer smo bili rojeni, na hišo, kjer smo živeli kot otroci ... Ampak kot je bilo z besedo »dom« mišljeno na moji razstavi – in najbrž tako čutijo mnogi ljudje –, se dom ustvari nekje znotraj nas. Eni temu rečejo srce. Sicer pa je v mojem primeru dom po tolikšnem času v tujini nekakšna mešanica ... Mehika, kjer živim, Gorenjska, kamor se vračam, za mojo generacijo je bila domovina dolgo časa tudi Jugoslavija, tako da težko odgovorim na vprašanje.

Slovenci, sploh tisti, ki so odšli med obema vojnama pa po drugi svetovni vojni, pogosto izražajo hudo hrepenenje po vrnitvi »domov«. Vi imate srečo, da ste doma »tukaj« in »tam«? Saj rečete, da greste domov, tudi ko se vračate v Mehiko?

Seveda, so ljudje, ki imajo mnogo večje domotožje, kot ga imam jaz. Mene domotožje nikoli ni prav mučilo. In če se vrnem k tisti razstavi, o

Mihael Dalla Valle je avgusta po desetih letih spet obiskal domače Vrbnje in Radovljico.

kateri ste me spraševali: imel sem obdobja, ko dolgo nisem slikal, včasih pač več poučujem, in potem je dom tudi to, ko kot ustvarjalec preko svojih izpovedi najdem sam sebe. Pesnik v pesmi, režiser v filmu in jaz v sliki ... Serija slik, ki sem jih razstavil po dolgem času, so bili večinoma avtoportreti. Ustvarjalni proces je nekakšna konstantna borba, a ko ustvarjalno kolo normalno steče, si, kot lahko rečemo, doma.

Če pomislim na Vrbnje, kjer je vaš slovenski dom, si predstavljam sliko zaselka v bledeh zeleno-modro-sivih barvah. Mehiko po drugi strani seveda stereotipno oranžno-rdeče-rumeno, močnih barv. Kako razmišljate v barvah obeh domov v svojem notranjem domu?

Mehiška barvitost je seveda zelo drugačna kot ta tukaj, zaradi svetlobe in klime in tradicije in kdo ve česa vse ... Nekaj časa, prva leta v Mehiki, sem načrtno skušal eksperimentirati z drugimi barvami, kot sem jih uporabljal sicer. Rdeče, rumene, živo modre in živo zelene ... saj je bilo zanimivo, a običajno ne razmišljam vnaprej o barvi. Začnem in nato se delo samo nadgrajuje ...

Mehičani prepoznajo evropskost v vaših slikah? Jih ta del vaših ustvarjalnih temeljev sploh zanima?

Oni sledijo samosvoji liniji, ne iščejo oziroma ne sledijo trendom. So samosvoji tako v stilu kot barvah. Večinoma so figurativni, tudi abstraktni, in zelo ekspresivni.

Veljate tam za evropskega slikarja ali samo za slikarja?

Samo slikar sem. Ne obremenjujemo se prav veliko s tem, od kod je kdo. Seveda je na pogled jasno, da nisem od tam, in ko se o svojem delu pogovarjam z znanci, prijatelji, vidim, da opazijo neko drugačnost. Prijatelj slikar mi je nekoč rekel: »Ti si ena reč zase,« in mislil je ravno v smislu, kot ste vprašali. Torej kako na splošno slika na koncu deluje. Ne pade v njihov stil in način dela, kar je pa normalno, kajti moj izvor, moj osnovni dom, je vendarle nekaj, kar je drugačno, in tudi nekaj, kar ostane. Pečat, ki se ne da izbrisati.

Kako pestra pa je mednarodna skupnost umetnikov v kraju, kjer živite?

Na splošno je bilo v Mehiki vedno kar nekaj tujcev;

bili so dobro sprejeti in so se tudi znali integrirati v tamkajšnjo družbo. Recimo že v letih Diega Rivere in tudi v Evropi vsem poznane Frida Khalo, katere oče je bil Nemec. Enako je še danes.

Kaj je tisto, kar nas Evropejce vleče v Mehiko? Zaradi česa ste pa vi ostali?

Odšel sem leta 1980, se nato za nekaj časa vrnil in potem šel nazaj. Zakaj sem ostal? Kaj pa vem, nikoli ni bilo nekega posebnega razloga. Dobro sem se počutil, življenje se je zanimivo odvijalo, pa sem ostajal in ostajal ... vključil sem se v tamkajšnje življenje. Saj sem vedno razmišljal v smislu še malo, pa grem nazaj, ampak zdaj vidim, da bo to težko. Preveč časa je že minilo.

Včasih ste redno prihajali vsako leto, zdaj vas pa že deset let ni bilo. Kaj se vam zdi, da se je v tem desetletju najbolj spremenilo?

Tokrat ostajam samo tri tedne, tako da vidim bolj površinsko ... tudi razstave kakšnih novih slovenskih avtorjev si mi ni uspelo ogledati. Vtis pa je, da je tudi v Sloveniji na splošno vse bolj evropsko kot prej: nakupovanje, avtomobili, vsakodnevno življenje ... O tem, ali je to slabo ali dobro, težko sodim. Pogovarjam se s tukajšnjimi prijatelji in znanci; vidim, da je večina moje generacije že upokojena in načeloma lahko lepo živijo. Vem pa tudi, da so umetniki, ki se težko prebijajo skozi življenje.

Ima mehiška družba drugačen odnos do umetnosti in umetnikov kot slovenska, evropska?

Pa ne, z umetnostjo je povsod bolj težko. Vedno je skupina, ki se dobro znajde s prodajo svojih del, večina pa težko živi od svojega dela. Razstavljati se da, ravno ko se vrnem, bom sodeloval na skupinski razstavi, na katero so me povabili. Je pa tako: razstaviš, pridejo ljudje na odprtje, potem gre pa vse skupaj v pozabo. Umetnosti sledi zelo ozek krog ljudi; svet galerij in umetniških del kot investicij je pa seveda spet nekaj povsem drugega, tudi v Mehiki.

Kaj pa vsakodnevno življenje v Mehiki?

Revnih je veliko več kot v Evropi, seveda, največ pa je precej nizkega srednjega sloja ... to so ljudje, ki se vsakodnevno borijo, da preživijo, in oni se v glavnem ne zanimajo za umetnost. Sam živim dobro, ne skrbi me, kako bom iz dneva v dan, luksuza pa si seveda ne morem privoščiti, tako kot ozek najvišji sloj zelo bogatih Mehičanov.

Vaša slovenščina je po štirih desetletjih življenja daleč stran od tu še vedno odlična. Kako ohranjate stik z jezikom, s tukajšnjo družino?

Zdaj je lažje, z bratom, ki živi v Vrbnjah, se pogovarjava prek WhatsAppa, tudi prijateljev, s katerimi vzdržujem stike, imam tu še precej.

Kaj slovenskega najbolj pregrešate v Mehiki?

Varnost, ki jo še vedno imamo v Sloveniji. Peš ali s kolesom grem tu lahko kamorkoli in kadarkoli. Pa to, da je tu veliko možnosti za rekreacijo: kolesarjenje, pohodništvo, hoja v hribe ... Tam tudi nihče ne gre v trgovino s kolesom. Tudi zato, seveda, ker so razdalje neprimerljive s tukajšnjimi. Samo Pueblo, kjer živim, ima več kot tri milijone prebivalcev. Če imaš do nekam pol ure z avtom, to velja za blizu.

Smučanje, na primer, vas pa ne mika?

Pred leti sem se celo odpravil, ampak zdaj običajno pridem poleti, tako da ne pride v poštev. Včasih sem veliko smučal, kakšen lep sončen dan na Voglu bi bil čudovita izkušnja, saj se spomnim, kako lepo je tam. Rad bi šel tudi na kakšen planinski izlet; hribov v Mehiki so drugačni kot pri nas.

»Zakaj sem ostal? Kaj pa vem, nikoli ni bilo nekega posebnega razloga. Dobro sem se počutil, življenje se je zanimivo odvijalo, pa sem ostajal in ostajal ...«

Mihael Dalla Valle: avtoportret

Jaz, midva in mi

Kolo in vlak

MOJCA LOGAR

profesorica geografije
in zgodovine

Obiskala sem precej srednjeveških festivalov in imam predstavo, kako to izgleda. Veliko sem pričakovala, dobila pa sem precej manj. Najbolj avtentični rokodelci so na svojih stojnicah nudili lesene izdelke in igrače, ščite, meče, čelade, kvačkane in pletene izdelke. Pristni so bili še izdelovalci nakita, vse ostalo je bilo kar nekaj. Daleč, daleč stran od ponudbe rokodelcev na tovrstnih festivalih v naših krajih. Nastopila je folklor, glasbene skupine z ljudsko glasbo, pripravili so

katapult, ki je izstreljeval balone z vodo. Kar naenkrat so se po trgu začeli poditi moški, ki so bili oblečeni v bike. Na glavi so imeli masko, za pasom rep in v rokah bič, pred njimi pa so bežali otroci. Nekakšen približek biko-borb, ki so v Španiji tradicija. Vedno več je ljudi, ki tovrstni zabavi nasprotujejo. Zvečer je bil na bližnjem travniku rock koncert in vse to so reklamirali kot srednjeveški festival. Pokrajina Kastilija, po kateri sva se vozila glavino časa, je ena velika planota, pusta in prazna. Sem in tja se pase živina. Vasi so prazne, sprehajajo se stari in onemogli ljudje, mladih je malo. Povsem razumljivo je, da nasprotujejo želji Baskov in Kataloncev, da bi se odcepili od Španije. Kdo bi dopustil izpustiti svoj najbogatejši in najbolj razviti del dežele. Vsaka

Najbolj enostavno in trajnostno je kombinirati vlak in kolo.

najmanjša vas ima cerkev, ki je razkošno opremljena z več zlatimi oltarji. Takoj pomisliš, da na tako pusti zemlji nobena oblast od desetih dajatev ni mogla zgraditi tako mogočnih in bogatih cerkva. Vse zlato in drugo bogastvo so Španci pripeljali

iz Latinske Amerike. Torej si lahko predstavljate, kako bogato so okrašene cerkve in palače v velikih mestih. Eno takšnih je Salamanca. Mesito je pod zaščito Unesca in je res veličastno. Univerza v Ljubljani je pred leti praznovala svojo stoto obletnico, Salamanca je univerzo dobila že leta 1218 in spada med najstarejše v Evropi. Pogosto sva dala kolo na vlak, ki je sodoben, hiter, udoben. Je najbolj trajnosten način prevoza, ni pa najcenejši. Ne vem, kako je mogoče, da je letalo cenejše kot vlak. Zelo reklamirajo vožnjo s podzemno železnico v kombinaciji s kolesom, precej bolj komplicirano pa je umestiti kolo na avtobus. Ta lahko sprejme le nekaj kolesarjev. Kolo so postavili v spodnje bokse za prtljago, zaviti ga je treba v posebne vreče, kar za potnika ni prikladno. Od Salamance sva do Portugalske zopet kolesarila. Bila je dolga in lepa pot, planota, sončnice, redke vasi in malo ljudi. V eni od takih odmaknjenih vasi sva srečala človeka, ki je nosil majico z napisom Slovenija. Hči je bila na študijski izmenjavi v Ljubljani in oče je ponosno nosil majico z napisom naše dežele. Ko tako že več kot 100 kilometrov voziva proti zahodu, se v daljavi kažejo gore, to pa je že Portugalska.

8372

JANEZ LOGAR

zakonski in
družinski terapevt

Toliko je obeliskov v mestecu na vzhodu Bosne. To je bil cilj mojega obiska Balkana. Potoval sem sam. Rahlo balkansko vzdušje se je začelo na letalu za Beograd, precej več na avtobusu do Novega Pazarja. Mesto s pretežno muslimanskim prebivalstvom (Bošnjaki). Stara Čaršija spominja na Baščaršijo v Sarajevu: mešanica sedanosti in preteklosti, srbstva in islama, tradicije in novih tehnologij, veliko ženski nosi naglavne rute; burke, ki prekrijejo celo telo in obraz, so le redke, mešanica neobritih, dolgoobrskih moških in urejenih poslovnežev, čevapčičev

in raznašalcev hrane na kolesih ... Napetosti v zraku ni čutiti, verjetno je ključni razlog za to solidna politična vključenost vseh narodnosti v družbo in verjetno so se prav zato izognili zadnji balkanski moriji.

Povsem drugače je na vzhodu Bosne. Potrebno je veliko previdnosti, kaj koga vprašati in kako se pogovarjati o »resnicah« med narodi in še posebej o »resnicah« v zadnji vojni. Kljub zgodovinskim dokazom si oba narađa različno razlagata iste zgodovinske dogodke. Skraj nerazumljivo je, kako veliko moč ima na človeka ideologija. Vstop v Srebrenico je šokanten. Nekaj kilometrov pred tem krajem je pokopališče umorjenih Bošnjakov. 8372 obeliskov spominja na grozote, ki jih lahko stori človek človeku. Mir, spokojnost, jok obiskovalcev, obeliski vsenaokrog. 8372. Travnik obeliskov. 8372. Sprehod spoštovanja do umrlih te ne more pustiti ravnodušnega. 8372. Razen če si omejen z ideologijo večvrednosti, z ideologijo religij, z ideologijo norosti. Prišel sem se v imenu človeštva opravičiti vsem tam pokopanim. Njihov bog jih je zapustil, drugi bog jim ni dal opore. Človeška zloba je požrla oba. Odprla so se jim le vrata pekla. S človeško pametjo

ni mogoče razumeti. 8372. V nekaj dneh leta 1995. 8372 mož, sinov, očetov, vnukov. Brez razloga – samo ker so živeli svojo vero in svojo drugačnost. Na obelisku je zapis: »Ne recite za one koji su na Allahovom putu poginili: Mrtvi su. Ne, oni su živi ali vi to ne osjećate.« Prevod: Ne recite za tiste, ki so na Alahovi poti umrli, da so mrtvi. Ne, oni so živi, le vi se tega ne zavedate. Konec prevoda.

8372

Trpljenje, ki je bilo s tem dejanjem povzročeno, živi naprej. Drevesa, voda, prst, narava ga ne morejo posrkati. Tako ostanemo živemu trpljenju na razpolago le človeška bitja, ki ga moramo odigravati naprej. Toliko žalosti, obupa, nemoči in groze je težko najti na enem mestu. Ljudje so se mi zahvalili, da sem jih obiskal z namenom poklona 8372. Globoko so me pretresla srečanja z domačini, potomci 8372. S svojimi zgodbami živijo naprej v borbi za preživetje. Med etnične in medverske napeptosti pa tudi. Kot že stoletja. Domov sem se vračal v kombinaciji avtoštopa in avtobusa. Iz Bosne namreč dnevno vozi veliko avtobusov proti Avstriji, Nemčiji, Luksemburgu – vsi skozi Ljubljano.

Zgodba o Janu (1)

MAJA BERTONCELJ

raznolikost
in vključevanje

Jan Maletič je star 28 let. Skušaj živeti čim bolj običajno življenje. Hodi v službo, rad se vozi z motorjem, ima partnerico ... Ima pa tudi omejitve, ki jih prinaša njegovo zdravstveno stanje. Bil je drugi v Sloveniji in je trenutno najstarejši, ki je odvisen od parenteralne prehrane, kar pomeni, da za preživetje potrebuje umetno hrano. Razlog je sindrom kratkega črevesa.

Zapletli so se začeli že dan po rojstvu. »Pričakovala sem dvojčka in upala, da bo vse potekalo brez težav. Nepričakovano sta se rodila mesec in pol prezgodaj. Ob samem rojstvu niti ni bilo posebnih težav, razen dihalne stiske pri Janu. Drugi dan pa so ugotovili, da ne odvaža prvega blata – mekonija. Premeščen je bil v UKC Ljubljana, kjer so mu napravili ileostomo – izpeljavo črevesja na trebušno steno. Peti dan so zaradi sepse na Pediatrično kliniko v Ljubljani premestili še njegovo dvojčico Ivo. Zelo je bilo težko,«

čas po porodu opisuje njuna mami Danica Kopač Maletič. Jan je bolnišnico zapustil, ko je bil star štiri mesece. Takrat je prvič prišel domov, kjer sta ga že težko pričakovala starša in tri sestre.

Imel je različne terapije in lepo napredoval. Ko je bil star dve leti, so se zdravniki odločili, da mu operativno vzpostavijo normalen prebavni trakt. »Po nekaj dneh so se začele težave. Stanje po razmeroma rutinski operaciji, ki pa je na koncu tra-

»Moja največja želja je bila, da se z možem naučiva ravnati s katetrom in infuzijami in da se vrnemo v domače okolje.«

jala kar devet ur, se mu je izrazito poslabšalo. Odstranili so mu morali večino črevesja,« pravi Danica Kopač Maletič, Jan pa doda, da je vse skupaj preстал več kot dvajset operacij. Rešili so ga, ga ohranili pri življenju, pristal pa

Danica Kopač Maletič s sinom Janom / Foto: Maja Bertoncej

je na parenteralni prehrani. »To je umetna hrana, ki si jo moram vsak dan 12 ur dovajati po vstavljenem venskem katetru neposredno v pljučno veno. Posebej zame jo pripravijo v UKC Ljubljana, glede na trenutne potrebe telesa. Je zelo kompleksna. V hladilniku obstane en teden, tako da mi jo taksist pripelje vsak ponedeljek, prav tako tudi material, ki ga potrebujem. To so fiziološke raztopine, zloženci, seti za v kateter ...« pojasni Jan. Potrebno je strogo aseptično delo, ki ga sedaj opravlja sam, saj se je že odselil na svoje, dolga leta sta za to skrbela starša.

»Po mesecu dni strahu so nas seznanili s tem, kaj nastali položaj pomeni za družino. Bil je zelo velik šok. Nismo vedeli, kaj nas čaka. Drugi v Sloveniji smo bili na tem, prej so večinoma vsi umrli. Pravijo, da smo bili poslani zato, da se je medicina tudi v Sloveniji na tem področju razvijala. Na to moramo gledati pozitivno. Moja največja želja je bila, da se z možem naučiva ravnati s katetrom in infuzijami in da se vrnemo v domače okolje. Kmalu nam je Jana res uspelo pripeljati domov, nismo pa si predstavljali, da bo delo tako zahtevno. Bil je v domačem

okolju, kar je bilo za njegov psihofizični, telesni in socialni razvoj vsekakor najboljše,« pove Danica Kopač Maletič in nadaljuje: »Začetki so bili zelo težki in z omejitvami, smo pa želeli živeti čim bolj normalno. Neprepanih noči je bilo veliko. Jan je zadnji, četrti otrok v naši družini in edini fant. Sestre so ga lepo sprejemale, prav tako tudi drugi. Nismo ga izolirali. Z njim smo šli tudi ven, kar pa je bil na začetku, ko je bil 24 ur priklopljen na umetno hrano, velik podvig. Postopoma se je ta čas krajšal. Vse to je treba vzeti v zakup. Medicina je napredovala in tudi materiali. Včasih so bile črpalke težke deset kilogramov, danes ima okrog 500 gramov. Vesela sem, da gredo tudi pri nas stvari naprej, čeprav je število bolnikov na parenteralni prehrani majhno, le okrog petnajst jih je. Medicina napreduje in morda bodo pa kdaj lahko iz njegovega črevesja dali celice na gojišče in črevesje podaljšali ... Zamisli v naših glavah so verjetno velike, želje še večje, sprejemamo pa to, kar trenutno imamo.« (Se nadaljuje)

Iz sveta Petra Colnarja (10. del)

Ljubezen z Evo

PETER COLNAR

Povsem zasebno

Če se strinjate s trditvijo, da naj ostanejo osebne zadeve zasebne in zamolčane, preskočite zapisano. Morda tudi zato, da se ob zapisu ne bi preveč dolgočasili. Sami odločajte o vsaj nekaterih dogajanjih. Torej naj vsak sam odloči tudi o nadaljevanju branja ...

Da gre res za nadvse osebne zadeve, povem, da se navadno že ponoči zbudim, vzamem svoj »pametni telefon« in na njem iščem predvsem o dogodkih čudovitih znanih Ev in tudi o manj zanimivih. Navadno še za nekaj časa zaspim, potem pa se začne.

Najprej prižgem večjo svetilko v spalnici, z nočne

omarice vzamem knjigo, telefon in očala ter vse skupaj odnesem v dnevno sobo, ki je že primerno ogreta ... V kopalnici mimogrede prižgem radiator (pišem pred začetkom decembra).

Ko posteljem posteljo, pride na vrsto moje sobno kolo. Vrtenje pedalov povzroči, da se na zaslonu na nekaj obratov številka dvigne do določene. Sobno kolo sem začel uporabljati že pred leti.

Preden odidem v kopalnico, zaprem radiator v spalni-

do deske, se usesti nanjo, se po mili volji stoje ali sede prhati in vrniti »na suho«. Jutranje in večerno prhanje je sedaj eden mojih najljubših dnevnih dogodkov.

Še to. Dvakrat tedensko pride na vrsto tudi britje v kopalnici. Zato, ker pride takrat na enourni obisk negovalka Tanja. Seveda zame Eva Tanja. Zanimiva Eva, predvsem razumevajoča v vsakem pogledu. O njej sem ali pa še bom pisal ob priložnosti. Vsakič pregleda, ali

Prepisane misli:

– Vse razumeti dela človeka zelo potrpežljivega.

– Mnogo je ver, a samo ena morala.

– Praznovanje pomeni, da se bomo izognili prazni veri.

ci. Na stečaj odprem okno. Ko nekajkrat pri odprtem oknu globo vdihnem svež gorski zrak, se spomnim opozorila, da prezračevanje ni ohlajevanje. Po opravih v kopalnici okno v spalnici pravočasno zaprem.

Med bolniško odsotnostjo je hčerka v kopalnici naredila »pravi čudež«! Kupila je plastično desko in jo položila čez banjo. Tako sedaj ni nobenega problema stopiti

sem v redu jemal zdravila, ki jih je položila za jutraj in zvečer v posebne posodnice za vsak dan v tednu. Zdravila so določili zdravniki, »domačo nalogo« (pravi Tanja) pa lepo oblikovala hčerka. Če česa zmanjkuje, sporočim dolgoletni osebni zdravnik ... Tanja je nekaj izrednega, ker se spozna tudi na računalnik in sploh tehnične dobrine sodobnosti. To je pri tej Evi nekaj več ...

Vaš razgled

Po tradiciji ob Baškem jezeru (Faaker See) na avstrijskem Koroškem v začetku septembra pripravijo evropsko srečanje motoristov, ki vozijo motorna kolesa Harley-Davidson. Minuli teden je potekalo že petindvajseto po vrsti, ob res lepem vremenu pa so se mnogi motoristi in motoristke pripeljali tudi na Gorenjsko. Seveda v kolonah niso bili le kulturni ameriški motorji znamke Harley-Davidson, pač pa tudi mnogi drugi. V. S. / Foto: Vilma Stanovnik

Velik napis »Naberi šopek za najdražjo« nas te dni nagovarja ob regionalni cesti skozi Žabnico, ob njem pa je nasad rumenih sončnic. Zrasle so na kupu zemlje, ki ga je dlje časa prekrival plevel, zdaj pa se je novi lastnik tamkajšnje kmetije odločil, da ga olepša na ta način. Vabi vas, da z njo (brezplačno) razveselite tudi svojo najdražjo, a pohitite, saj sončnice tam ne bodo ostale več prav dolgo. Pohvala za lepo idejo! S. Š. / Foto: Gorazd Kavčič

Splača se biti naročnik Gorenjskega glasa

Pokličite 04/201 42 41
ali pišite: narocnine@g-glas.si

Gorenjski Glas

www.gorenjski-glas.si

Gorenjski priimki

Potočnik, 1. del

TINO MAMIČ

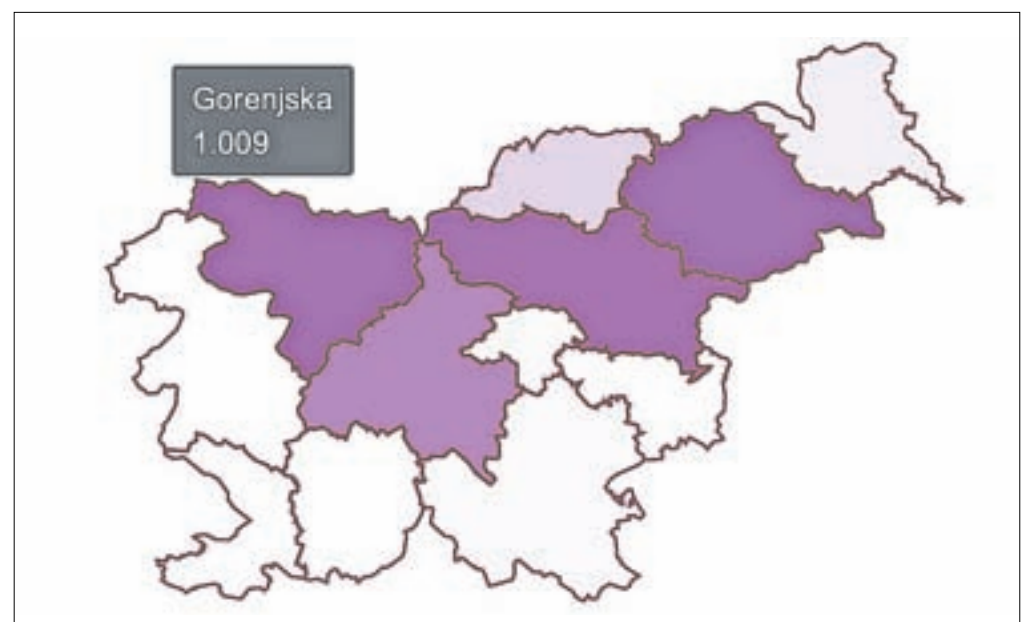
Priimek Potočnik je preprosti in razumljivi priimek. In nadvse pogost. Samo šest priimkov v državi je bolj

množičnih. Potočnikov je v Sloveniji kar 4545. Razširjenost priimka v Sloveniji pokaže, kje je (naj)več potočnikov – na severu. Ta zemljevid se pokriva z območjem,

najbolj prizadetim v nedavnih katastrofalnih poplavih. Na ožjem Gorenjskem je priimek na drugem mestu lestvice najštevilnejših priimkov, kar pomeni, da je tam tudi najbolj pogost na svetu.

Število Potočnikov je od leta 1971, ko je bilo Potočnikov 4469, rastlo in leta 2011 doseglo število 4759. V zadnjem desetletju pa je rahlo upadlo do 4545. Izven meja Slovenije živi zanemarljivo število Potočnikov, nekaj več jih je le na Hrvaškem, okoli 200.

Na Češkem in Slovaškem najdemo 42 ljudi s priimkom Potočnik in dve ženski s priimkom Potočnikova. Potujčeni priimek Potočnik, brez slovenske črke Č, pa tudi ni redek. Na svetu živi 1100 Potočnikov, največ

Razširjenost priimka Potočnik po statističnih regijah. Največ jih je na Kranjskem (ožja Gorenjska) in na Štajerskem (Podravje). Zemljevid je s spletne strani Statističnega urada Republike Slovenije, kjer so podatki o slovenskih imenih in priimkih.

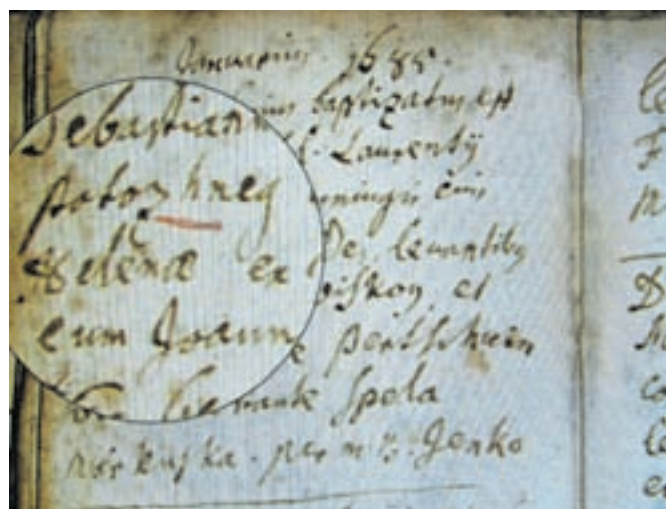
v Avstriji (437), ZDA (267), Nemčiji (101), Kanadi (77) ter po 50 v Argentini, Švici in Avstraliji.

Dobil ga je človek, ki je živel ob potoku. Ali pa je v mladosti mogoče padel v potok

in so ga komaj rešili, pa so si to vsi zapomnili in mu naredi vzdevek Potočnik. Ali pa je ogromno časa preživel ob potoku.

Jezikoslovec dr. Marko Snoj razlaga, da je potok

slovenski in slovanski izraz za plitvejšo tekočo vodo, večjo od jarka in manjšo od reke. V praslovansčini je beseda bila izpeljana iz besede poteti, kar pomeni teči naprej.

Zelo stara omemba priimka Potočnik v blejski krstni knjigi (1685). Zapisan je kot Potozhneg. Knjigo hrani Nadškofjski arhiv Ljubljana (K 1683–1707 Bled, zv. 2., str. 25).

HUMOR, HOROSKOP

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)

Ta teden je idealen za vlaganje v odnose. Kolikor energije boste vložili v zasebni odnos ali odnose z družinskimi člani in prijatelji, toliko se vam bo kasneje obrestovalo. Še več in bolje, tudi povratno boste prejeli veliko dobrega.

Bik (22. 4.–20. 5.)

Imeli boste razlog za praznovanje, pa naj bo to kakšen rojstni dan, zaroka, poroka, selitev, napredovanje, skratka lepo vam bo. Organizirali boste zabavo, o kateri se bo še dolgo govorilo in ki vam bo grela srce. Veseli boste in zadovoljni.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)

Napačna komunikacija oziroma po domače rečeno jezik hitrejši od pameti vas lahko v naslednjih dneh spravi v resne težave. Ne izlivajte svojih misli in srca ljudem, za katere niste prepričani, da so na vaši strani in da vas res podpirajo!

Rak (22. 6.–22. 7.)

Zdelo se vam bo, da se sicer pogovarjate, toda da si nič ne poveste. Tisto, kar ste povedali, gre mimo drugih ušes in tisto, kar drugi povedo, vam sploh ne obstane v spominu. Zato imejte v mislih, da boste morali zadeve večkrat povedati.

Lev (23. 7.–23. 8.)

Ne zapravljajte. Počakajte. Planeti še vedno niso v najboljšem položaju za kakšne večje nakupe z vaše strani, zato se raje zadržite, če ni nujno! Drugače pa boste prava družabna čebelica, ki bo epicenter vsake zabave in srečanja.

Devica (24. 8.–23. 9.)

Težki in naporni razgovori znajo potekati, toda izkupiček bo odličan. Pomagal vam bo rešiti nekatere stvari, ki se vam že dolgo klatijo po mislih. Vendar kljub vsemu pozor, čeprav boste imeli rešitev v glavi, jo še nekaj časa premelevajte.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)

Beseda sebičnost naj vam v tem tednu ne pada na pamet. Posvetite se v celoti svojim mislim, potrebam in željam in premislite, kje ste, kaj ste in kaj želite biti v prihodnosti ter kaj bi radi delali, kreirali, ustvarjali, s kom se želite družiti in ljubiti.

Škorpion (24. 10.–22. 11.)

Tudi pri vas se bodo mnenja kresala in iskre bodo letale okoli vaše glave. Vedno imejte v mislih, da bo tudi to minilo in da je vsega kriva luna/mesec/planeti/energije ... po želji pač. Zatorej ne tvegajte dobrih odnosov zaradi napačnih besed.

Strelec (23. 11.–21. 12.)

No, vi se pa znate spreti z nadrejenim/i in kot z neba se vam bo zazdelo, da vaša poslovna pot ni več tako čista in jasna, kot je bila minuli teden. V takem razpoloženju ne sprejemajte nobenih življenjsko pomembnih odločitev.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)

Končno se boste ponovno počutili kot pravi kozorogi, ki z lahkoto preskakujete skale na poti na goro. Znova boste tako učinkoviti in produktivni, kot ste po navadi, saj se bodo planeti malce zavrteli in postavili na nove pozicije.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)

Tudi vam se bo zdelo, da vam gre v zasebnem življenju vse po maslu, toda nikar ne sprejemajte še življenjsko pomembnih odločitev, saj so možnosti, da bo šlo kaj narobe, še velike. Počakajte še z dejanji, čeprav imate v glavi že načrt.

Ribi (20. 2.–20. 3.)

Poskusite delovati tako, da se ne boste preobremenili. Kar koli že se boste pogovarjali, ne dajte preveč energije v to, saj komunikacija ne bo taka, kot bi morala biti. In seveda, imejte v glavi to, da je to samo začasno. Ne hitite.

TA JE DOBRA

Gorenjec pri nevrologu

Zaradi predolge čakalne vrste se Gorenjec pri prijatelju v Ljubljani pozanima, kje lahko najde kakšnega poceni specialista – nevrologa.

Ta mu odgovori: »Pojdi na Dunajsko cesto, kjer je neki doktor z zasebno prakso. Prvi obisk je res drag, nato pa vse nadaljnje obiske plačaš samo polovično!« Gorenjec res poišče specialista, vstopi v ordinacijo in pozdravi: »Dober dan! Pa sem spet tukaj!«

Novoga papagaja bi

Petra v trgovini z živalmi: »Rada bi reklamirala tega papagaja in ga zamenjala z novim.«

»Kaj pa je narobe z njim?«

»Imam novega fanta in ta papagaj ve preveč ...«

Propeler

Učitelj: »Lukey, zakaj ima letalo propeler?«

Lukey: »Da se piloti ne potijo.«

Učitelj: »Kako to misliš?«

Lukey: »Ker sem sam enkrat videl, da se je pilot začel potiti, ko se je propeler nehal vrteti.«

Nočni vratar bo

Na zavodu za zaposlovanje svetovalka na razgovoru vpraša kandidata za zaposlitev: »In vi si domišljate, da ste kot ustvarjeni za delo nočnega vratarja?« Kandidat odgovori: »Seveda! Že najmanjši hrup me zbudi!«

Dva balona

Gresta dva balona skozi puščavo in eden reče: »Poglej, kaktussss...«. Drugi odgovori: »Mislišššš?«

LAŽJI SUDOKU

8				9				5
	9		6		1	2	8	
	4	2	3			7		
	6			4		1	5	
3			1		6			7
	2	1		5				3
		4			8	5	6	
	8	5	2		9		7	
7				6				3

Rešitev:

8	9	6	4	3	1	2	8	5
4	2	3	1	6	5	7		
6			4		1	5		
3		1		6				7
	2	1		5				3
		4			8	5	6	
	8	5	2		9		7	
7				6				3

TEŽJI SUDOKU

8			1	7				9
			4		3	8		
	3			2				
	4						1	5
7		3				9		2
2	8							6
				5			4	
		6	8		7			
5				9	4			7

Rešitev:

8	9	6	4	3	1	2	8	5
4	2	3	1	6	5	7		
6			4		1	5		
3		1		6				7
	2	1		5				3
		4			8	5	6	
	8	5	2		9		7	
7				6				3

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

Združevanje srednjeveške preteklosti s sedanostjo

Minulo nedeljo je Turistično društvo Radovljica ob finančni podpori Občine Radovljica pripravilo že osemindvajseto prireditev Srečanje mest na Venerini poti, ki je poskrbela za pravi srednjeveški utrip Linhartovega trga.

NIKA TOPORIŠ

Radovljica – Linhartov trg se je minulo nedeljo spremenil v pravo srednjeveško kuliso, saj so pripravili že 28. Srečanje mest na Venerini poti. Kot je pojasnil predsednik TD Radovljica Srečko

Dogodek je tudi letos odprl viteški zmagovalec Gašper Lambergar z gradu Kamen, celotno dogajanja pa je pospremila tudi tržnica s slovenskimi rokodelskimi izdelki.

Izdelki slovenskih obrtnikov so pritegnili tudi viteškega zmagovalca Gašperja Lambergarja z gradu Kamen. / Foto: Gorazd Kavčič

Pirih, se trudijo, da bi obujali in ohranili tradicionalno srednjeveško dogajanje in na radovljiške ulice starega dela mesta vnesli pozabljeno preteklost. »Ta projekt je začela Avstrija, ko so želeli obuditi kulturno dediščino srednjega veka. S projektom

Venerina pot so obujali spomin na pesnika, potujočega viteza in trubadurja, k projektu pa so povabili tudi več slovenskih mest, po katerih je potoval slavni vitez. Stremimo k temu, da prireditev vsako leto znova izpeljemo in na ta način ponudimo druženje,

zabavo, zgodovino in dediščino,« je pojasnil Pirih.

Dogodek je tudi letos odprl viteški zmagovalec Gašper Lambergar z gradu Kamen, celotno dogajanja pa je pospremila tudi tržnica s slovenskimi rokodelskimi izdelki. Spretne roke so

kvačkale, izdelovale lesene izdelke, pletle košare ter poskrbele, da se je našlo kaj za vsakogar. Prireditev so s svojimi nastopi dopolnili Kulturno društvo Igralska skupina Gašperja Lambergarja, skupina Čupakabra, gostujoča skupina Šaleška gospoda iz Velenja, ki je dogajanje popestrila z grajskimi plesi, obiskovalci in vitezi pa so se lahko preizkusili tudi v lokostrelskem turnirju.

Prireditev je privabila številne domačine in pa tudi turiste. Hannes Naumann iz Nemčije se je dogodka udeležil s svojo družino. Kot je povedal, je bil prvič priča takšnemu dogodku, prijetno pa ga je presenetilo predvsem to, koliko različnih aspektov so zajeli organizatorji. »Vesel sem, da se združujeta zgodovina in zabava. Tudi za mojega najmlajšega se bo kaj našlo, sam pa se mogoče preizkusim v lokostrelstvu,« je dejal.

Igralska skupina je poskrbela za pravcati ognjeni spektakel. / Foto: Gorazd Kavčič

Odirajo 222 Digi info točk

Celje – Ministrstvo za digitalno preobrazbo in Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije sta v sredo na Celjskem sejmu podpisala pogodbo o storitvah svetovanja pri uporabi digitalnih javnih storitev. Svetovalci na Digi info točkah bodo vsakemu na razumljiv način nudili svetovanje in uporabniško podporo s področja uporabe digitalnih javnih storitev: uporaba elektronske osebne izkaznice, prijava v elektronske storitve in elektronsko podpisovanje, dostop do informacij o delu državne uprave na portalu gov.si, dostop do elektronskih storitev na portalu eUprava, registracija in prijava v portal SPOT, uporaba storitev eZdravja na portalu zVEM, dostop do e-storitev ZPIZ, uporaba državnega davčnega portala eDavki, dostop do elektronske zemljiške knjige, uporaba elektronskih vinjet na portalu DARS, storitve v zvezi s študijem in štipendijami, storitve MKGP in UVHVVR, portal Volos in drugih ...V roku dveh mesecev bodo odprli 222 takšnih točk, v vsaki občini po eno, v mestnih pa več. Računajo, da bodo Digi info točke dopolnile ostale ukrepe za dvig digitalnih kompetenc prebivalcev.

OBVESTILO NAROČNIKOM

Račune lahko prejmete tudi po elektronski pošti

- Če želite račune prejemanjati po e-pošti, nam na e-naslov narocnine@g-glas.si sporočite točno ime in priimek ter naslov, da vas bomo našli na seznamu.
- Na e-naslov, s katerega nam boste poslali osebne podatke, bomo poslali račun v obliki pdf, ki bo povsem enak položnici v tiskani izdaji.
- Sodobna tehnologija omogoča tudi hitro in preprosto plačevanje računov s pomočjo mobilnega telefona in QR kode.

Prepričani smo, da boste zadovoljni.

Gorenjski Glas | www.gorenjskiglas.si

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrтка do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630,
www.rozmanbus.si

TRST: 11. 10., **STRUNJAN:** 13.–18. 10., 29. 11.–4. 12., **BERNARDIN:** 12.–15. 11., **ŠMARJEŠKE TOPLICE:** 22.–27. 10., **MORAVSKE TOPLICE:** 24. 9.–1. 10., **RADENCI:** 24. 9.–1. 10., **MADŽARSKE TOPLICE:** 2.–6. 10., **MEDŽUGORJE:** 14.–16. 10., **MANDARINE:** 14.–16. 10., 20.–22. 10., **BANJA VRUČICA S SARAJEVOM:** 27.–30. 10., **BANJA VRUČICA S TERAPIJAMI:** 24. 9.–1. 10., 26. 9.–3. 10., 1.–8. 10., 18.–25. 10., 21.–28. 10., 23.–30. 10., 20.–27. 11., **POTEPANJE PO BOSNI:** 9.–13. 10.

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

PRIREDITVE

Ob prazniku na Borštnikovem vrtu

Cerklje – Kulturno društvo Ignacija Borštnika in Folklorja Cerklje vabita na prireditvi ob občinskem prazniku, posvečenemu spominu na prvega slovenskega poklicnega igralca Ignacija Borštnika. V petek, 15. septembra, ob 18. uri bo zbrane na vrtu Borštnikove domačije med kulturnim programom obiskal in se predstavil sam Borštnikov Nace, v soboto, 16. septembra, ob 19. uri pa bo Folklorja Cerklje pripravila spletni plesov, ljudske glasbe in petja z naslovom Nocoj je pa en lep večer. Vstop na prireditvi, ki ju sofinancira Občina Cerklje, je prost, zaželeni pa so prostovoljni prispevki, ki bodo namenjeni obnovi v poplavi poškodovanega Kulturnega hrama Ignacija Borštnika v Cerkljah.

Spominska slovesnost na Visokem

Visoko – Združenje borcev za vrednote NOB Kranj in Krajevna organizacija zveze borcev za vrednote NOB Visoko vabita na spominsko slovesnost, ki bo v petek, 15. septembra, ob 19. uri pri spominskem znamenju ob nekdanjem Zormanovem mlinu na Visokem. V kulturnem programu bodo nastopili Ljudski pevci Hiša čez cesto in recitatorji KUD Valentin Kokalj Visoko.

Kravji bal

Ukanc – V Bohinju bo v nedeljo, 17. septembra, tradicionalni 65. Kravji bal, na katerem planšarji v dolino privedejo okrašene trope živine ter s seboj prinesejo vse, kar so potrebovali za življenje na planini. Poklon planšarjem dopolnjuje bogat kulturno-zabavni program, ki bo na prireditvenem prostoru v Ukancu potekal od 10. do 18. ure. Organizatorji obiskovalce vabijo, da izkoristijo možnost uporabe javnega prevoza, po Bohinju bodo vozili brezplačni avtobusi.

V priročniku je strnjeno znanje o pridelavi lupinarjev, vse od zasaditve do spravila in sušenja. Nova izdaja je bogatejša za načine pridelave lupinastega sadja, dodani so strnjeni programi varstva, posodobljen izbor sort in sredstva za varstvo lupinarjev.

23
EUR

264 strani, mere: 17 x 23,5 cm, brošura

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

IZLETI

Kolesarski izlet DU Kranj

Kranj – V torek, 19. septembra, Društvo upokojencev Kranj organizira kolesarski izlet na relaciji Kranj–Kamnik–Kranj. Trasa je težje zahtevna, dolga je 55 kilometrov. Odhod izpred mestnega vodnjaka z lastnimi kolesi in čeladami bo ob 9. uri.

Potepanje po Bosni

Britof – Društvo upokojencev Britof - Predoslje vabi na petdnevno potepanje po Bosni, od 7. do 11. oktobra. Udeleženci si bodo med drugim ogledali bosanske piramide, znamenitosti Sarajeva in Medžugorja, Titov bunker ... Prijave sprejema Tone Oblak na 031 494 422.

Nagrajenka

Vstopnici za jutrišnji koncert skupine Velvet dress v Orto baru prejme **Ksenija Dežman** z Bleda. Čestitamo!

V knjigi vam razkrivamo koristne nasvete in postopke za domačo pripravo mlečnih izdelkov. Od najbolj preprostih, kot so kislo mleko, jogurt, kefir do zahtevnejših mehkih sirov v slanici, mocarele, sira za žar in drugih izdelkov iz smetane. V knjigi je poleg cele palete navodil za izdelavo tudi več kot 40 slastnih receptov za jedi, za katere so poleg drugih sestavin uporabljeni tudi mlečni izdelki.

168 strani, 17 x 23,5 cm, brošura

14 EUR
* Poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

OBVESTILA

Delavnica digitalnega opismenjevanja

Cerklje – Občina Cerklje v torek, 19. septembra, v sodelovanju s Simbiozo Genesis, ekipo Mobilnih herojev, organizira delavnico digitalnega opismenjevanja za starejše Moj prijatelj pametni telefon (namenjena je starejšim od 55 let). Potekala bo v mobilni enoti Simbioza Mobiln@ pri Osnovni šoli Davorina Jenka Cerklje. Prvi del bo ob 14.30, nadaljevanje pa predvidoma ob 16.30.

Torkova srečanja Sekcije za ročna dela

Kranj – Začela se je nova sezona srečanj Sekcije za ročna dela pri Društvu upokojencev Kranj. Ljubitelje ročnih del vabijo v svojo družbo ob 15. uri.

PREDAVANJA

O prehrani in imunskem sistemu

Begunje – Društvo upokojencev Begunje vabi na predavanje S prehrano krepimo imunski sistem, ki bo v sredo, 20. septembra, ob 9. uri v prostorih društva. Po predavanju bodo meritve tlaka, sladkorja in holesterola v krvi.

KONCERTI

Dobrodelni koncert Povežimo bregove

Radovljica – Skupina glasbenih umetnikov in pevskih zborov v soboto, 16. septembra, ob 20. uri vabi na dobrodelni koncert z naslovom Povežimo bregove. V cerkvi sv. Petra v Radovljici bodo nastopili: Dimitrije Savič, Jan Gorjanc Daniso, Zala Hodnik, Irena Zajec, Grudnove Šmikle, MePZ Musica viva in ŽPZ Petrol. Donacije bodo predali Rdečemu križu in Karitas za posredovanje pomoči potrebnim v zadnjih poplavih. Vstop je prost.

RAZSTAVE

Koroški plezajo

Mojstrana – V Slovenskem planinskem muzeju bo od petka, 15. septembra, na ogled razstava Koroškega pokrajinskega muzeja o alpinističnem delovanju na Koroškem skozi 85 let. Odprli jo bodo ob 18. uri v družbi Andreja Gradišnika, ki je letos osvojil vrh Everesta.

Ko spomini oživijo

Sora – Lovski pevski zbor Medvode v soboto, 16. septembra, vabi na odprtje fotografske razstave z naslovom Ko spomini oživijo, pripravljene ob 47-letnici neprekinjenega delovanja. Na otvoritvenem dogodku v Galeriji Sora bo nastopil tudi omenjeni zbor.

Iluzija drobcev

Kranj – V Galeriji Mestne občine Kranj bo v torek, 19. septembra, ob 14.30 odprtje razstave ob mednarodnem dnevu gluhih z naslovom Iluzija drobcev. Na ogled bodo dela akademskih slikarjev mag. Nikolaja Vogla in Marka Lukana.

PREDSTAVE

Otroška matineja Škratovanje

Breznica – Dramska skupina Julke Dolžan v nedeljo, 17. septembra, ob 17. uri vabi v kulturni dom na Breznici, kjer bo otroška matineja Škratovanje. V goste prihaja Gledališče Ku-kuc s predstavo Pikina velika pustolovščina.

Radio Triglav
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice

Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

RADIO KRANJ 97.3
tvoji najljubši hiti

MALI OGLASI

T: 201 42 47
E: malioglas@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas:
ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sredo od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.

NEPREMIČNINE

POSESTI

PRODAM
ZIDANICO s 1.800 m² zemlje, Bela krajina – Semič, tel.: 031/587-547 23002305

FESST, d. o. o., nepremičninska družba, Koroška c 2, Kranj, Telefon: 236 73 73 Faks: 236 73 70 E-pošta: info@fesst.si Internet: www.fesst.si

LOKA NEPREMIČNINE d.o.o. Kapucinski trg 13, 4220 Škofja Loka gsm: 041 675 123, tel.: 04 506 03 00 e-mail: info@loka-nepremicnine.si

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM
HYUNDAI I30, dizel, letnik 2008, 220.000 km, 2. lastnik, tel.: 040/795-958 23002311

DRUGA VOZILA

PRODAM
NOVO avto prikolico z naletno zavoro, velikost kesona 240 x 140 x 45, 750 kg, tel.: 041/364-504 23002308

MOTORNA KOLESA

PRODAM
SKUTER Piaggio Liberty 150 ccm, bel, ABS, 7/2022, vožen zelo malo, kot nov, ugodna cena, tel.: 041/209-066 23002291

GRADBENI MATERIAL

STAVBNO POHIŠTVO

PRODAM
DVOSLOJNA okna Jelovica, 3 kosi 80 x 140, 2 kosa 100 x 90, tel.: 031/676-447 23002310

KURIVO

PRODAM
DRVA, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019 23002152

BUKOVA ali mešana drva, lahko razžagana, tel.: 031/223-102 23002286

SUHA hrastova ali mešana drva, metrska ali razžagana, možna dostava, tel.: 031/229-151 23002265

SUHA drva in butare, tel.: 031/826-621 23002287

SUHA bukova, borova ter mešana drva, tel.: 070/186-053 23002292

SUHA bukova drva, možna dostava, tel.: 041/341-300 23002297

SUHA bukova drva, možna dostava, in kupim bukove hlode, tel.: 041/905-557 23002301

SUHA bukova in mešana drva, tel.: 041/841-632 23002306

KUPIM

SUHE bukove butare, tel.: 041/707-555 23002279

ŠPORT, REKREACIJA

PRODAM
OHRANJENO žensko mestno kolo Rog, 28 col, cena 50 EUR, tel.: 041/839-267 23002288

ZELO ohranjeno žensko kolo, malo rabljeno, po ugodni ceni, tel.: 031/308-540 23002273

HOBI

KUPIM

ODLIKOVANJA, medalje, značke, razglednice, kovance, bajonete, sablje, čelade, uniforme, tel.: 051/740-430 23002283

STARINE: mizarski ponk, poslikane skrinje, manjšo kaščo ..., tel.: 051/258-936 23002155

OTROŠKA OPREMA

PRODAM

OTROŠKO posteljico, d. 126 cm, š. 67 cm, tel.: 040/250-350 23002290

MEDICINSKI PRIPOMOČKI

OČALA kot na napotnico s popustom do 101 EUR. Qlandia Kranj, Qlandia Kamnik, Deteljica Tržič, Spar center Jesenice. Kličite brezplačno 080 1331, www.optika-aleksandra.si 23002157

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

PUHALNIK Marin, sušilno za seno in slamoreznic, tel.: 031/223-102 23002285

KUPIM

ODKUP traktorjev in kmetijske mehanizacije, v kakršnem koli stanju, tel.: 041/255-834 23002258

ZAVORE za Tehnostrojce dvoosni trosilec ali menjam za hidravlične, tel.: 040/215-667 23002309

PRIDELKI

PRODAM

BRINOVE jagode, tel.: 040/888-200 23002257

ČEBULO, belo in rdečo, ter zimski česen, domače, tel.: 031/585-345 23002255

ČESEN, čebulo in korenje, tel.: 040/565-091 23002289

GROZDJE od brajd (bio) za sokove, okolica Bleda, tel.: 031/874-521 23002276

KORUZO za silažo, cca 0,9 ha, v okolici Smlednika, tel.: 041/240-928 23002298

KUPIM

KORUZNO silažo, tel.: 031/282-734 23002275

KORUZO za silažo, tel.: 040/645-831 23002296

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

KOKOŠI – nesnice, jarkice, rjave, črne, grahaste in bele, pred nesnostjo, in KG piščanci za dopitanje. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec, s.p., Mlakarjeva ul. 45, Senčur, tel.: 041/710-113 23002154

12 dni stari telički: LS/BAQ, ČB/RH/BAQ, tel.: 030/915-738 23002302

2 telički in 2 bikca ČB, stare 1 teden, tel.: 040/543-208 23002280

3 tedne staro teličko simentalco, tel.: 031/250-114 23002284

5 tednov staro teličko simentalco, tel.: 041/386-837 23002304

BIKCA ČB/LIM in teličko ČB/LIM ter 2 bikca ČB, tel.: 041/350-423 23002282

BIKCA ČB, starega 14 dni, tel.: 041/418-616 23002293

KOKOŠI nesnice – rjave in zelenojajčne. Pripeljemo v vse večje kraje na Gorenjskem. Kmetija Šraj, Uroš Šraj, Čadramska vas 19, 2319 Poljčane, tel.: 031/751-675 23002203

NEMŠKE ovčarke z rodovnikom, zdrave, prijazne, cena 600 EUR, tel.: 040/605-545 23002281

OSLA Nikota, starega 2 leti, čipirane, cena 400 EUR, tel.: 04/57-23-353, 070/448-288 23002294

RJAVE jarkice v začetku nesnosti. Stanonik, Log 9, Šk. Loka, tel.: 041/694-285 23002277

KUPIM

BIKCA mesne pasme, starega do 30 dni, tel.: 041/841-632 23002303

ZAPOSLITVE (M/Ž)

NUDIM

ZAPOSLIMO mesarja. Erazem Stanonik, s.p., Log nad Šk. Loko, 4220 Škofja Loka, tel.: 041/694-285 23002299

KUD Predoslje

MARTIN KRPAN

dramska pripovedka na prostem v izvedbi KUD Predoslje

po povesti Frana Levstika dramatiziral Fran Govekar za predstavo na prostem priredil Iztok Jože Basaj

15. september 2023 ob 20:00

Župnijsko posestvo Predoslje

Vstopnice so na voljo na kmetiji Očems v Predosljah ali uro pred predstavo na prizorišču. Rezervacija in dodatne inf. na tel.: 041 955 000.

medijaki pokrovitelj Gorenjski Glas

STORITVE

NUDIM

SENCILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net

23002153

ADAPTACIJE – vsa gradbena dela od temeljev do strehe, fasade, škarpe, urejanje dvorišč, tlakovanje, asfalt, ograje, dimniki, izolacija, krovstvo, tesarstvo – po zelo ugodni ceni. Leard, d.o.o., Pivka 11, Naklo, tel.: 041/583-163

23002156

PEČARSTVO, lončene peči, zidani kamini, kmečke peči, obnova, popravilo, izdelava, izris. Trgovina Kamin, Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska cesta 2, Radovljica, tel.: 040/364-636

23001982

SANACIJA dimnikov z nerjavečimi tuljavami, vrtanje, zidava in popravila, nudimo dimne obrobe in kape. Cvetko Rajko, s.p., Brezje pri Dobu 4a, Dob, tel.: 051/828-419

23002068

SANACIJE, obnove dimnikov z inox cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava, montažni dimniki, dimniške kape. Garancija 10 let. Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-246

23001983

STREŠNA in stavbna kleparska dela po celotni Gorenjski. Zlebovi, odkapne pločevine, obrobe, balkoni, dimniki. Klepar Matevž, Matevž Šimic, s.p., Britof 103, Kranj, tel.: 040/557-784

23002256

ŽE 25 LET z vami grad. podjetje RE-DŽO.B, d.o.o., Adergas 13, Cerklje – izvajamo vse od temeljev do streh, notranji ometi, predelne stene, vse vrste fasad, kamnite in betonske škarpe, urejanje in tlakovanje dvorišč, tel.: 041/294-279, 041/589-996

2300214

Radio Sora

Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3

RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

IŠČEM

IŠČEMO žensko za pomoč pri lažjih gospodinjstvih opravilih. Lokacija Šk. Loka-Kranj, tel.: 069/702-680

23002229

ZASEBNI STIKI

IŠČEM

50-letni fant in z manjšo kmetijo išče sebi primerno dekle za resno zvezo, tel.: 040/607-507

23002274

IŠČEM partnerko za resno zvezo, staro do 45 let, tel.: 030/738-587

23002295

JESEN je pred vrati, iščeš njega – iskrenega, poštenega, skromnega, delovnega? Mogoče samo za kakšen sprehod, prijateljstvo, dobro kavo v dvoje? Si stara od 30 do 40 let in si resna, potem se oglasi, tel.: 051/320-470

23002278

SAMSKA pri 67 letih iščem prijatelja za druženje, medsebojno sodelovanje in pomoč. Imela bi skupno gospodinjstvo in pošten dogovor za skupnost. Bivanje je mišljeno pri vas, šifra: PODE-ZELJE

23002300

RAZNO

PRODAM

ZRAČNO puško in več ročk laka za les, tel.: 041/364-504

23002307

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si
TELEFON: 04 201 42 41

www.gorenjskiglas.si

LOTO

Loto rezultati – žrebanje 13. septembra 2023

Loto: **6, 11, 20, 22, 23, 31, 36 in 35**

Loto PLUS: **4, 9, 10, 12, 34, 35, 38 in 21**

Joker: **3 7 4 0 2**

Sklad 17. 9. 2023 za Sedmico: **1.270.000 EUR**

Sklad 17. 9. 2023 za Loto PLUS: **3.310.000 EUR**

Sklad 17. 9. 2023 za Joker: **300.000 EUR**

*Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
le delo tvojih rok ostaja.*

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je 27. avgusta 2023 zapustil naš dragi mož, oče, stari ata, brat, tast in stric

IVAN ŠTULAR

z Mlake pri Kranju

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje, sveče in maše. Hvala zdravnici dr. Maji Logar Polajnar in medicinski sestri Suzani Ridjošič, osebju Splošne bolnišnice Jesenice in osebju Psihiatrične bolnišnice Begunje. Posebna zahvala osebju Doma starejših občanov Preddvor za nego in skrb. Hvala tudi g. župniku Jožetu Klunu za lepo opravljeno mašo, pogrebni službi Navček za lepo opravljen pogreb, pevcem in trobentaču. Hvala članom PGD Kokrica in gospe Mimi za nesebično pomoč.

Žalujoči: žena Marica, sin Ivko z Jadranko, vnukinja Nika in ostalo sorodstvo

*Kogar imaš rad,
nikoli ne umre –
le daleč, daleč je.*

ZAHVALA

V 92. letu nas je zapustila naša draga mama, babica, prababica, tašča, sestra, teta in sestrična

MARINKA DOLINAR

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in sveče ter za darovanje svetih maš. Posebna zahvala gre dr. med. Adrijani Benkovič, patronažni službi ZD Škofja Loka, gospodu župniku Franciju Aliču za duhovno podporo in obiske, gospodu župniku Branku Potočniku za lep pogrebni obred ter pogrebniemu podjetju Akris s pevci. Vsem imenovanim in neimenovanim, ki ste kakorkoli počastili njen spomin in ji poklonili lepo misel ter jo pospremili na zadnji poti, še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči vsi njeni
Sv. Duh, september 2023

*Kje si, mama naša,
kje je mili tvoj obraz,
kje je roka tvoja,
ki skrbela je za nas ...*

ZAHVALA

ANGELA JUSTIN

roj. Bergant, 1926–2023

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in sveče. Hvala dr. Dolencu, dr. Godcu, dr. Lopuhovi in medicinski sestri Nataši, g. župniku Janezu Šketu za lepo opravljen pogreb in sveto mašo, pevcem in pogrebni službi Akris. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči vsi njeni
Škofja Loka, 8. septembra 2023

ZAHVALA

Ob slovesu drage mame

ZOFIJE DEMŠAR

Blažove mame z Rudna

se iskreno zahvaljujemo kolektivu Zdravstvenega doma Železniki za vso skrb in nego. Prav tako hvala osebju klinike Golnik. Posebna zahvala gospodu župniku Damjanu Proštu za vsa leta obiskov in duhovno oskrbo. Hvala vsem, ki ste bili del njene življenja in ste jo pospremili na zadnji poti ter se je boste še naprej spominjali.

Rezka, Kristina, Lojze, Mohor in Tomaž z družinami

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame, sestre in tete

JULIJANE LAVRIČ

iz Naklega

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom za izrečena sožalja, besede tolažbe, darovane sveče, svete maše in denarno pomoč. Zahvala g. župniku Janezu Zupanu za lepo opravljen pogrebni obred in sveto mašo ter pevcem za zapete ganljive pesmi. Zahvala pogrebni službi Navček za organizacijo in izvedbo pogreba. Posebna zahvala gre njeni osebni zdravnici dr. Maji Logar Polajnar in sestri Suzani Ridjošič za večletno zdravljenje, Nevrološki kliniki Ljubljana, Bolnišnici Golnik, negovalkam Centra celostne oskrbe Ljubljana, patronažni službi in dr. Mateji Lopuh za paliativno oskrbo. Hvala vsem, ki ste jo imeli radi in ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči vsi njeni

ZAHVALA

*Zdaj pa ostane vera – upanje – ljubezen.
Največja med temi pa je ljubezen.*

V 85. letu starosti je za vedno tiho odšel od nas dragi mož, brat, stric, bratranec in svak

LOJZE SAJOVIC

iz Srakovelj

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, besede tolažbe, podarjeno cvetje, sveče ter darove za svete maše. Zahvala osebju dežurne službe ZD Kranj in njegovi osebni zdravnici Adrijani Rasulič, ki so nam pomagali v teh težkih trenutkih. Posebna zahvala g. župniku Jožetu Klunu za lepo opravljen pogrebni obred. Hvala pogrebni službi Navček, pevcem, trobentaču, nosačem in vsem sodelujočim na pogrebni slovesnosti, ki so nam pomagali lajšati težko slovo.

Žalujoči: žena Francka, brat Francelj z družino, vsi njegovi in vsi, ki so ga imeli radi

ZAHVALA

V 97. letu se je poslovila naša draga mama, babica in prababica

DRAGICA PREVODNIK

iz Zminca

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja in vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti. Hvala vsem, ki ste jo imeli radi, ste jo spoštovali in obiskovali. Posebej se zahvaljujemo osebju CSS Škofja Loka za vso skrb in nego. Zahvaljujemo se gospodu župniku za lep pogrebni obred.

Vsi njeni
Zminec, september 2023

Kdor zakuha, ta poje

Škofjeločanka Ana Podobnik in Kranjčanka Ana Hudobivnik sta ustvarili kuharsko knjigo za otroke – kuharje začetnike, v celoti napisano z velikimi tiskanimi črkami. Kot pravita, prvo takšno v Sloveniji.

ANA ŠUBIC

Kranj – Ana Podobnik in Ana Hudobivnik sta sodelavki na škofjeloški veterinarski kliniki, obe pa prosti čas med drugim radi preživljata v kuhinji. Ani Podobnik kulinaričnega znanja ne manjka, saj je diplomirala na Višji strokovni šoli za gostinstvo in turizem, njena strast pa je priprava slaščic. Ana Hudobivnik pa ima v kuhinji pomoč hčerk: danes sedemletne Vite in dve leti mlajše Olje. Ko je starejša hči v prvem razredu izrazila željo, da bi sama pekla, Hudobivnikova ni našla ustrezne kuharske knjige zanjo – takšne z velikimi tiskanimi črkami. Tako se je skupaj z Ano Podobnik lotila njene priprave. Za uredništev ideje sta potrebovali slabo leto in tako je letos poleti luč sveta ugledala knjiga *Kdor zakuha, ta poje*. Kot pravita, gre za prvo otroško kuharsko knjigo, v celoti napisano z velikimi tiskanimi črkami, v Sloveniji, primerna pa je za otroke od petega do desetega leta starosti. Namen knjige je navdušiti za kuhanje že majhne otroke in jim omogočiti, da se priprave obrokov lotijo brez večje pomoči staršev.

Ana Hudobivnik, njeni hčerki Olja in Vita ter Ana Podobnik z mačkom Didijem / Foto: Katja Jermec

Knjiga prinaša 21 receptov za zajtrke, kosila, večerje, prigrizke in sladice: od sadnega sladoleada, jesenskih kolačkov, energijskih ploščic do čičerikinih polpetov ... »Gre za jedi, ki večinoma ne vključujejo kakšnih zahtevnejših postopkov priprave, vseeno pa so zdrave. Recepti so enostavni, niso v merskih enotah, pač pa otrok sestavine odmeri v lončkih, kozarcih, po žlicah.« je razložila Ana Hudobivnik. Postopek je prikazan tudi na

fotografijah, poleg tega pa sta avtorici dodali še nekaj namigov za preproste igre v kuhinji in QR kode, prek katerih mladi kuharji in njihovi star-

Kostanjevec s Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani, ki je navedel, da otroci, kadar sami pripravijo hrano, lažje sprejemajo nove in nezna-

Ana Hudobivnik: »Kar otroci sami skuhamo oz. pripravijo, po navadi tudi pojedjo. Sploh niso izbirčni.«

ši izvedo še kakšno zanimivost o hrani, ki jo pripravljajo. Recepte povezuje zgodba treh sicer resničnih junakov – deklic Vite in Olje ter mačka Didija, ki razveseljuje Ano Podobnik.

Kot podarjata avtorici, se otroci ob aktivnostih v kuhinji učijo še drugih življenjskih veščin: krepijo motorične spretnosti, komunikacijske veščine, še zlasti če sodelujejo z drugimi, sposobnost reševanja problemov in organizacijske sposobnosti. »Kar sami skuhamo oz. pripravijo, po navadi tudi pojedjo. Sploh niso izbirčni.« je pristavila Ana Hudobivnik. Na to namiguje že naslov knjige – *Kdor zakuha, ta poje*. Tega se je v mnenju o knjigi dotaknil tudi dr. Stojan

ne jedi, kar je spodbudno za oblikovanje zdravih življenjskih navad. »Priprava jedi, ki so predstavljene v knjigi, spodbujajo otroke k vključevanju raznovrstne zelenjave in sadja v vsakodnevni jedilnik, najde pa se tudi jed, ki jo je mogoče pripraviti iz užitnih ostankov hrane, kar je pomembno za oblikovanje trajnostnega načina prehranjevanja,« je zapisal Kostanjevec.

Avtorici sta veseli, da sta njuno knjigo s pozitivnim komentarjem pospremila tudi kuharska mojstrica Ana Roš Stojan in pedagog Marko Juhant. »Največ pa nama pomenijo povratne informacije staršev in malih kuharjev, da knjigo uporabljajo in po njej z veseljem kuhajo.«

Namen knjige je navdušiti za kuhanje že majhne otroke in jim omogočiti, da se priprave obrokov lotijo brez večje pomoči staršev. / Foto: Gorazd Kavčič

Obletnica smrti Antona Janše

Prvi učitelj sodobnega čebelarjenja se je rodil na Breznici pri Žirovnici, umrl pa je pred 250 leti na Dunaju, kjer je tudi pokopan.

MARJANA AHAČIČ

Dunaj, Ljubljana – V sredo je minilo natanko 250 let od smrti Antona Janše, čebelarja in učitelja modernega čebelarstva. Kot so sporočili s Čebelarstva zveze Slovenije (ČZS), so predstavniki zveze – predsednik Boštjan Noč, podpredsedniki Marija Sivec, Marko Alauf ter Janez Vencelj, pooblaščenec pred-

ČZS, Slovenska matica in Čebelarški muzej Radovljica. Na posvetu so strokovnjaki predstavili svoja raziskovanja ter poglede na vlogo Antona Janše v perspektivi preteklosti in prihodnosti. Ugotovili so, da je veliki čebelar pomembni del kulturne dediščine. Vloga posveta je sicer bila zasnova za izdajo novega zbornika o Antonu Janši.

Predstavniki ČZS, ki jih je vodil predsednik Boštjan Noč, ter predsednik in praporščak Čebelarstva društva Breznica so v sredo skupaj z veleposlanikom RS na Dunaju Aleksandrom Geržino položili venec ob spominsko ploščo v dunajskem parku Augarten. / Foto: ČZS

sednika ČZS Karl Vogrinčič – in predsednik ter praporščak Čebelarstva društva Breznica skupaj z veleposlanikom na Dunaju Aleksandrom Geržino na ta dan položili venec ob spominsko ploščo v dunajskem parku Augarten in se tako poklonili ikoni slovenskega čebelarstva.

Hkrati je v prostorih Slovenske matice v Ljubljani potekal posvet z naslovom Anton Janša v evropskem in slovenskem prostoru nekoč in danes, ki so ga pod častnim pokroviteljstvom nekdanjega predsednika države Boruta Pahorja soorganizirali

Anton Janša se je rodil 20. maja 1734 na Breznici pri Žirovnici; na ta datum vse od leta 2018 zaznamujemo svetovni dan čebel. Umril je 13. septembra 1773 na Dunaju, kjer je tudi pokopan. Cesarica Marija Terezija je po njegovi smrti izdala ukaz, po katerem so morali od tedaj vsi čebelarški učitelji učiti po njegovih knjigah; njegove čebelarске nasvete čebelarji upoštevajo še danes. Janševa rojstna Breznica, kjer stoji Janšev čebelnjak, rekonstrukcija nekdanjega čebelnjaka, pa velja za zibelko slovenskega čebelarstva.

Razstava o crngrobških zakladih

Crngrob – Prirodoslovni muzej Slovenije, Kulturno-zgodovinsko društvo Lonka Stara Loka, Župnija sv. Jurija Stara Loka in zbiralec France Stare so pripravili razstavo z naslovom *Crngrobški zakladi – mineraloška in paleontološka dediščina*. Odprtje razstave bo danes ob 18. uri v cerkvi Marijinega oznanjenja v Crngrobu. Odprta bo do nedelje, 29. oktobra, vsako sredo in nedeljo med 16. in 18. uro. Za večje skupine je mogoč ogled (po dogovoru) tudi izven teh terminov.

NA GLAS

aforizem

Obvestilo ekološko ozaveščenega krematorija: »Zaradi opuščanja fosilnih goriv žensk, starejših od 50 let, ne kurimo več!«

Milan Fridauer - Fredi

vremenska napoved

Danes bo spremenljivo oblačno, popoldne bodo posamezne plohe. Jutri in v nedeljo bo večinoma sončno. V soboto popoldne bodo posamezne plohe.

PETEK

12/23 °C

SOBOTA

12/24 °C

NEDELJA

11/26 °C

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

